

**Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie;
31-571 Kraków, al. Jana Pawła II 78**

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO GRUZJI

Opracowanie:

Mateusz Świtalski
II SUM TiR/ Dienne
Gr. ZBT
Nr Albumu 38521
AWF Kraków 2013

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej.	4
1. Ogólne informacje dotyczące Gruzji warunkujące rozwój turystyki	4
1.1 Położenie.....	4
1.2 Klimat	5
1.3 Podstawowe dane gospodarcze	6
1.4 Ludność.....	7
1.5 Waluta i przepisy wizowe	7
1.6 Historia	7
1.7 Kultura.....	9
1.8 Struktura zawodowa.....	10
2. Atrakcje turystyczne przyciągające największą ilość turystów	10
3. Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna	15
3.1 Baza Hotelowa	15
3.2 Biura podróży	16
3.3 Dojazd	16
4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności	17
5. Narodowa administracja turystyczna i organizacja turystyczna	17
Rynek recepcji turystycznej – zagraniczna turystyka przyjazdowa do Gruzji	18
1. Przyjazdy i główne kraje emitujące	18
1.1 Środki lokomocji.....	22
1.2 Zakwaterowanie	23
1.3 Cele przyjazdów	23
2. Dochody z turystyki przyjazdowej – wielkość, struktura, dynamika.....	24
3. Analiza profili konsumenckich turystów pochodzących z najważniejszych rynków emisyjnych	27
4. Główne obszary koncentracji zagranicznego ruchu turystycznego.....	28
Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa).....	28
1. Poziom aktywności mieszkańców Gruzji w turystyce zagranicznej	28
2. Wydatki na podróże zagraniczne	29
3. Ulubione destynacje mieszkańców Gruzji	30
Znaczenie rynku gruzińskiego dla Polski	32
1. Analiza przyjazdów Gruzinów do Polski.....	32
2. WUTZ	33
3. Zaangażowanie marketingowe Polski w Gruzji i zaangażowanie marketingowe Gruzji w Polsce.....	33
4. Analiza wyjazdów Polaków do Gruzji	34
Analiza SWOT	36
Prezentacja przykładowej oferty turystycznej do Gruzji	38
Podsumowanie.....	41
Spis rysunków i tabel	42
Bibliografia	43

Wprowadzenie

Turystyka jest aktualnie jedną z prężniej rozwijających się dziedzin ogólnie pojętego rynku. Sytuacja taka ma miejsce nie bez przyczyny. Od wieków człowiek podróżował, fascynowały go nowo poznane tereny, zwyczaje, kultury panujące w odległych ale także tych bliższych krajach. Ta sytuacja ma nadal miejsce i nic nie wskazuje na to by w przyszłości miało się to zmienić. Nic więc dziwnego, że w końcu ktoś wpadł na pomysł by na tym zarobić. Wzrost ruchu turystycznego wiąże się niewątpliwie z powstawaniem coraz to większej ilości firm i przedsiębiorstw zajmujących się organizacją ruchu turystycznego. Jednak aktualnie dla turysty nie liczy się wyłącznie ilość dostępnych ofert ale także jeśli nie przede wszystkim jakość oferowanych usług oraz przystępność proponowanych ofert. W czasach gdy człowiek pracujący musi rozsądnie dysponować swym wolnym czasem istotne jest dla niego by czas przez niego spędzony w okresie wolnym od bieżących obowiązków był wykorzystany zarówno efektywnie jak i efektywnie. W związku z tym organizatorzy turystyki chcąc zaoferować przeciętnemu klientowi ofertę spełniającą jego oczekiwani zobowiązani są do zaznajomienia się z aktualnie panującą sytuacją na rynku turystycznym oraz trendami branżowymi. I właśnie w tej kwestii niezwykle pomocna może się okazać analiza turystyczna wybranego regionu. W tym przypadku wyżej wspomniana analiza dotyczy rynku gruzińskiego. Została ona przeprowadzona metodą *desk-search* co wiąże się z pozyskiwaniem danych z rozmaitych publikacji, w tym wypadku głównie tych zamieszczanych w sieci internetowej. Zostały one jednak wsparte przez informacje zawarte w przewodniku wydawnictwa Bezdroża zatytułowanego „Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan – Magiczne Zakaukazie.

Praca składa się z sześciu rozdziałów opisujących kolejno: Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej; Rynek recepcji turystycznej – zagraniczna turystyka przyjazdowa do Gruzji; Rynek emisji turystycznej – turystyka wyjazdowa; Znaczenie gruzińskiego rynku turystycznego dla Polski; Analiza SWOT; Prezentacja przykładowej oferty turystycznej do Gruzji.

Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej.

1. Ogólne informacje dotyczące Gruzji warunkujące rozwój turystyki

Mimo iż turystyka w Gruzji dość szybko podnosi się z dotychczasowej zapaści, to jednak nadal jest to kierunek w dużej mierze nieznany dla przeciętnego turysty. Gruzjińskie zabytki z roku na rok przyciągają coraz więcej turystów jednak minie jeszcze sporo czasu nim branża turystyczna tego kraju będzie mogła równać się z rynkami europejskimi.

1.1 Położenie

Gruzja jest niewielkim górzystym krajem leżącym na skraju Azji zachodniej. Położona w regionie o częstym występowaniu regionalnych konfliktów zbrojnych, dotyczących głównie roszczeń terytorialnych, co często odstrasza wymagających turystów. Od północy graniczy z Rosją, a dalej według wskazówek zegara z Azerbejdżanem, Armenią, Turcją i Morzem Czarnym od zachodu. Północną część Gruzji zajmują góry Wielkiego Kaukazu wraz z najwyższym szczytem kraju – Szchara (5193 m.n.p.m.), a południową część Mały Kaukaz z najwyższym szczytem Mepiskaro wznoszącym się na wysokość 2850 m.n.p.m. Wyżej wymienione pasma górskie są od siebie oddzielone przez pas obniżeń śródgórskich, na który składa się kolejno od zachodu: Nizina Kolchidzka, Płaskowyż Imerycki, Płaskowyż Południowogruzjiński. Państwo dzieli się na 9 regionów administracyjnych, w tym 2 republiki autonomiczne (Abchazja i Adżaria) wraz z byłym obwodem autonomicznym (Osetia Południowa), które pozostają poza rządami władz Gruzji. Powyższe regiony dzielą się na 97 municypiów oraz 5 miast wydzielonych.¹

Ryc. 1 Podział regionalny Gruzji

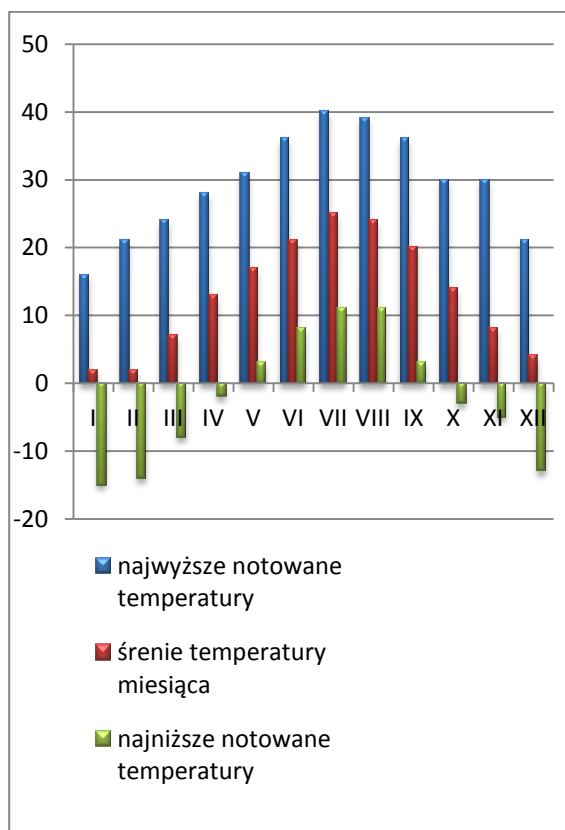
Źródło: http://www.kaukaz.pl/gruzja/regiony/regiony_historyczne.php (26.10.13)

¹ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Gruzja> (26.10.13)

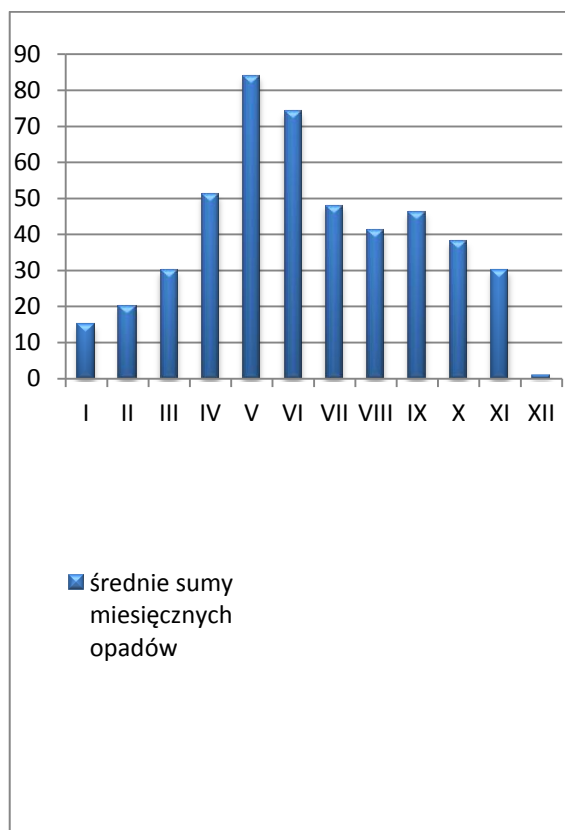
1.2 Klimat

Gruzja leży w strefie klimatów podzwrotnikowych. Kraj ten jednak dostarcza wielu kontrastów klimatycznych za sprawą swego położenia i rzeźby terenu. Zachodnia część kraju oferuje nam klimat podzwrotnikowy morski, a co za tym idzie, gorące, parne lata i stosunkowo ciepłe zimy. Idą za tym także adekwatne ilości opadów sięgające rocznie około 2800 mm. Największe ilości opadów, a zarazem największą wilgotność obserwuje się w okolicach Batumi gdzie ich roczna wielkość sięga blisko 4000 mm. Dzieje się tak za sprawą bliskości Morza Czarnego.

W miarę posuwania się na wschód, klimat staje się kontynentalny. Ustępują deszcze, a latem dają się we znaki upały sięgające nierzadko 40⁰C w cieniu. Łagodniejszego, umiarkowanego klimatu należy szukać w okolicach gór. Zarówno temperatura jak i opady są tu zależne od wysokości, położenia względem Morza Czarnego i pory roku. Jednak to tutaj poczuć się najswobodniej.²

Ryc. 2 wykres średnich dla Tbilisi w °C

Ryc. 3 wykres sum opadów dla Tbilisi w mm

Źródło: http://www.transazja.pl/pl24/dane_klimatyczne/ge/Gruzja/Tbilisi/temperatura,opady (26.10.13)

² http://www.kaukaz.pl/gruzja/geografia_przyroda/pogoda_i_klimat.php (26.10.13)

1.3 Podstawowe dane gospodarcze

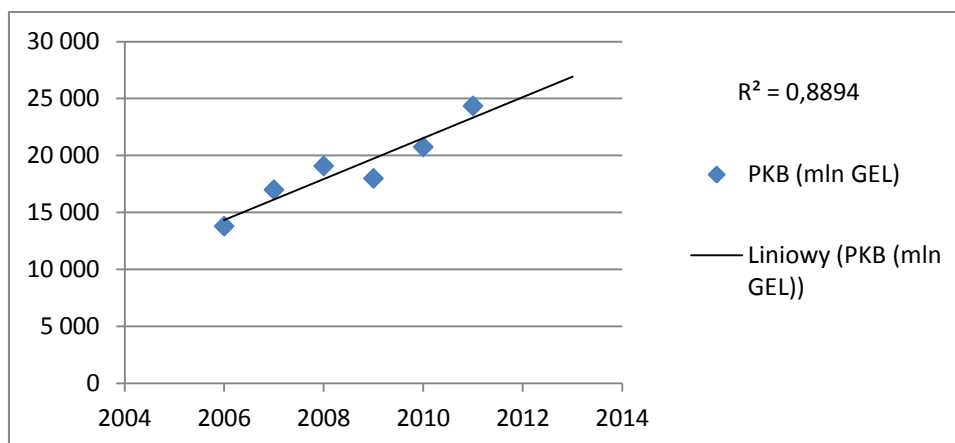
Gruzja to kraj rozwijający się, w którym gospodarka opiera się na własności prywatnej. Największym partnerem gospodarczym Gruzji przez długi czas była Rosja. Sytuacja taka miała miejsce do roku 2006 kiedy to Rosja wprowadziła embargo na gruzińskie produkty. Aktualnie Gruzja utrzymuje dobre stosunki handlowe z państwami europejskimi w tym z Polską.

Tab. 1 Przyrost produktu krajowego brutto dla Gruzji w latach 2006- 2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
PKB (mln GEL)	13 790	16 994	19 075	17 986	20 743	24 344

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf
(26.10.13)

Ryc. 4 Przyrost produktu krajowego brutto dla Gruzji w latach 2006- 2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf
(26.10.13)

Według danych z 2012r. PKB Gruzji wynosi 15,83 mld USD - 28,17 GEL (PKB na głowę – 3 508,42 USD – 6 244,99 GEL) co wskazuje na dalszy wzrost tejże wartości.³ Mimo iż nie jest to duży wynik należy zwrócić uwagę na dynamikę wzrostu, która wynosi 6% corocznej zmiany. Patrząc na powyższy wykres możemy zauważyć tendencję wzrostową oraz prognozę zakładającą podtrzymanie tego trendu co dobrze rokuje na przyszłość. Swoją dynamiczny rozwój Gruzja w dużej mierze zawdzięcza wejściu na rynek inwestorów zagranicznych, którzy w dużej mierze przyczyniają się do kreowania PKB, a także dostosowania rynku gruzińskiego do rynków europejskich.

³ <http://www.worldbank.org/en/country/georgia> (29.10.13)

1.4 Ludność

Gruzję zamieszkuje 4 630 841 mieszkańców z czego Gruzini stanowią około 84%. Pozostałe 16% stanowią odpowiednio: Rosjanie (ok. 2%), Ormianie (ok. 6%), Azerowie (ok. 7%) oraz Osetyjczycy, Abchazowie, Grecy, Ukraińcy i Kurdowie (ok. 1%). Spora liczba Gruzinów mieszka także poza granicami kraju. W Turcji blisko 1,5 mln, w Rosji ok. 1 mln, w Iranie 600 tys., w Azerbejdżanie 2 tys., i w Afganistanie 1 tys. Tak duża liczba Gruzinów poza granicami swojej ojczyzny sprzyja turystyce etnicznej oraz odwiedzinom zagranicznych członków rodziny.

1.5 Waluta i przepisy wizowe

Jednostką monetarną jest lari(GEL), (1 lari= 100 tetri). Kurs waluty w przeliczeniu na złotówki wynosi około 1,85 zł = 1 lari.

Od dnia 15 czerwca 2005 został zniesiony obowiązek wizowy dla obywateli Polski, a także pozostałych członków Unii Europejskiej. Wymagany jest natomiast paszport ważny co najmniej 6 miesięcy dłużej niż deklarowany czas pobytu. Każdy pobyt powyżej 90 dni wymaga wizy, którą można nabyć w ambasadzie gruzińskiej w Warszawie lub w Departamencie Konsularnym MZS Gruzji w Tbilisi (już w trakcie pobytu w kraju).⁴

Ze względów bezpieczeństwa MSZ odradza podróżowanie do separatystycznych republik Abchazji i Osetii Płd., a także rejonu Akhalkgori i okolic Perevi z uwagi na ograniczoną możliwość opieki konsularnej na tych terenach.⁵

1.6 Historia

Państwo gruzińskie powstało już w starożytności jako Kolchidia i Iberia. Był to drugi w kolejności kraj, który przyjął chrześcijaństwo. Stało się to za sprawą króla Iberii – Miriana II w 317 roku.

Pierwsze tysiąclecie wiązało się dla Gruzji z licznymi najazdami Arabów, Persów i Turków seldżuckich. Dopiero w XI wieku władcom z dynastii Bagratydów udało się zjednoczyć ziemie gruzińskie. Od końca XI wieku do początków XII wieku nastał „złoty wiek” dla Gruzji. Państwo to stanowiło wówczas militarną, polityczną i kulturalną potęgę Bliskiego Wschodu. Po pomyślnym okresie kraj został najechany przez Mongołów co zapoczątkowało kolejne liczne najazdy. Gruzja straciła na swej potęgę, a jej terytorium zaczęło się powoli rozpadać. Od XV do XVIII wieku liczne terytoria Gruzji zostały zagrabione przez sąsiednie mocarstwa tj.: Turcję i Persję, a pozostałe tereny dawnej monarchii gruzińskiej podzieliły się na drobne, skłócone ze sobą państewka, które pozostawały pod wpływami muzułmańskich potęg.

⁴ http://www.kaukaz.pl/gruzja/turystyka/poradnik_turysty/wizy_do_gruzji.php (29.10.13)

⁵ http://tbilisi.msz.gov.pl/pl/informacje_konsularne/tbilisi_ge_a_31/tbilisi_ge_a_170/ (29.10.13)

W celu zmniejszenia zagrożenia ze strony Persji król Gruzji – Erkele II zawarł z Rosją traktat mówiący o protekcji i przymierzu. Rosja jednak nie wywiązała się z jego postanowień i po tym jak Gruzja została najechnana przez Persję, Rosja anektowała osłabione państwo.

Po zakończeniu się I wojny światowej powstała Republika Gruzińska. Akt niepodległości ogłoszono 26 maja 1918 roku. Niepodległość Gruzji została zaburzona przez agresję ze strony Rosji co ostatecznie doprowadziło w 1924r. do wcielenie Gruzji do ZSRR pozostawiając 3 jednostki autonomiczne: Adżarię, Abchazję i Południową Osetię. Część regionów została wchłonięta przez Turcję, Armenię i Azerbejdżan.

Gruzja po raz kolejny odzyskała niepodległość wraz z upadkiem Związku Radzieckiego, a pierwszym prezydentem niepodległego państwa został wybrany Zwiad Gamsachurdia. Radość z niepodległości została szybko zachwiana przez wybuch konfliktów zbrojnych w Osetii Południowej i Abchazji oraz wojny domowej podyktowanej sprzecznościami politycznymi związanymi z ówczesnym prezydentem. O zwycięstwie separatystów i puczystów przesądziło wsparcie militarne ze strony Rosji, którą to przypuszczalnie posądza się o pobudzanie i wszczęcie konfliktu. Sytuację w kraju opanował dopiero Eduard Szewardnadze – były minister spraw zagranicznych ZSRR, który później objął fotel prezydenta. Liczne konflikty wewnątrz kraju doprowadziły Gruzję do głębokiego kryzysu gospodarczego. Rządy nowego prezydenta doprowadziły wkrótce do masowych protestów za sprawą szerzącej się korupcji, biedy, niskiego standardu życia, bezrobocia, a także fałszowania wyborów, które miały pomóc Szewardnazemu w utrzymaniu się przy władzy.

Jesienią 2003 roku miała miejsce tzw. „rewolucja róż”. Wielotysięczne manifestacje opozycji i społeczeństwa kraju oraz długotrwałe naciski doprowadziły do dymisji prezydenta i nowych wyborów. W pierwszych od wielu lat demokratycznych wyborach zwyciężył Micheil Saakaszwili – lider opozycji. Niedługo po tych zdarzeniach – w 2004 roku podobna pokojowa rewolucja doprowadziła do odzyskania przez państwo kontroli nad Autonomiczną Republiką Adżarii. Aktualnie Gruzja za główne cele stawia sobie przywrócenie integralności państwu gruzińskiemu oraz możliwie szybka integracja z Unią Europejską oraz przystąpienie do NATO.⁶

⁶ http://www.kaukaz.pl/gruzja/historia/historia_gruzji.php (06.01.2014)

1.7 Kultura

Gruzini są narodem bardzo przywiązanym do swej rodziny, którą wyjątkowo cenią. Bardzo istotnym elementem gruzińskiej kultury są wspólne biesiady – supry, prowadzonej przez wodzireja, który to decyduje o wznoszonych toastach, o tym kiedy można pić, jeść, a także na opuszczenie stołu biesiadnego. Nie przestrzeganie jego poleceń jest nietaktem wobec wszystkich zgromadzonych. Nigdy nie pije się wina bez toastu, który wnosimy wyłącznie prawą ręką i za zgodą wodzireja – tamady. Podczas takich uczt bardzo często obecne są śpiewy i tańce.

W restauracjach w dobrym tonie jest zamawianie tego samego posiłku dla kilku osób z uwagi na tradycję wspólnego stołu tudzież jednego dania na kilka osób. Rachunku nie dzielimy na poszczególne osoby oraz powinien być on płacony przez mężczyznę.

Ważnym elementem kultury gruzińskiej jest muzyka, która przetrwała wraz z językiem w oryginalnym zapisie liczne najazdy. W każdym regionie muzyka tradycyjna oraz dialekty różnią się rytmem, intonacją, harmonią natomiast łączy je to, że są to głównie utwory wielogłosowe. Z uwagi na dbałość o tradycje w Gruzji istnieje wiele zespołów folklorystycznych podtrzymujących dzieło przodków.

Architektura gruzińska objawia nam się głównie w postaci licznych kościołów. Głównie są to bazyliki oraz kościoły z centralnie umieszczoną kopułą. W rejonach górskich można się spotkać z twierdzami i wieżami obronnymi. Istnieją dwa główne typy zabudowy mieszkalnej:

- darbazi – cylindryczne pomieszczenie z zadaszeniem w kształcie korony (Gruzja wschodnia)
- sakla – dom na kształt chaty górali kaukaskich (Gruzja zachodnia)

Dominującą religią jest tu prawosławie, a właściwie wyznanie Gruzjińskiej Cerkwi Prawosławnej skupiającej ok. 65% obywateli.⁷

⁷ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.70-75

1.8 Struktura zawodowa

Tab. 2 Struktura zawodowa Gruzji w latach 2005- 2011 w tysiącach osób

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ogólna aktywność ekonomiczna mieszkańców	2023,9	2021,8	1965,3	1917,8	1991,8	1944,9	1959,3
zatrudnieni łącznie	1744,6	1747,3	1704,3	1601,9	1656,1	1628,1	1664,2
na własny rachunek	600,5	603,9	625,4	572,4	596	618,6	632
najęci	1143,3	1141,6	1078,8	1028,5	1059	1007,1	1025,4
nie sklasyfikowani	0,8	1,8	0,1	1,1	1,2	2,4	6,8
nie pracujący	279,3	274,5	261	315,8	335,6	316,9	295,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf (06.01.13)

Bazując na danych z powyższej tabeli struktura zawodowa Gruzji przedstawia się następująco: pośród osób aktywnych zawodowo 84.9% stanowią osoby zatrudnione z czego aż 52.3% prowadzi własną działalność, 32.3% osób jest zatrudnionych, a na temat 0.3% obywateli nie ma danych. W latach 2008-2009 widać kryzys dotyczący zatrudnienia kiedy to bezrobocie wzrosło o 3%. Aktualnie z roku na rok wartość ta spada osiągając w 2011 roku wartość 15.1%, a co za tym idzie wzrasta liczba osób pracujących ze stałą przewagą osób prowadzących działalność nad zatrudnionymi co sprzyja rozwojowi gospodarki.

2. Atrakcje turystyczne przyciągające największą ilość turystów

Gruzja to kraj zachwycający wspaniałą przyrodą i niezwykle atrakcjami, w którym każdy znajdzie coś dla siebie. Z jednej strony są tu wysokie góry o rekordowym zaśnieżeniu, zimą będące rajem dla narciarzy i alpinistów, a latem idealnym miejscem na długie wędrówki. Z drugiej wybrzeże Morza Czarnego, gdzie klimat jest bardzo ciepły. Poza tym ten mało znany kraj oferuje liczne zabytki, z których wiele widnieje na liście UNESCO.

„Gruzja to kraj, który kocha Polaków. Ponoć jesteśmy do siebie podobni. Łączy nas niechęć do Rosji i miłość do jedzenia i picia.”⁸

⁸ <http://facet.onet.pl/top-10-atrakcji-gruzji/7phl4> (06.01.2014)

Najważniejsze zabytki Gruzji – „top 10”

1. Cminada Sameba

XIV-wieczny kościół Świętej Trójcy położony na wysokości 2170m.n.p.m. Uznany za jeden z symboli Gruzji. Położony jest w pobliżu wioski Gergeti na trasie Gruzjińskiego Szlaku Wojennego.⁹

2. Górna Swanetia

Przykład zachowanej architektury średniowiecznej z górskim krajobrazem w tle. Na region ten składają się niewielkie miasteczka jakich nie zobaczy się nigdzie indziej. Ich charakterystyczną cechą są domy-wieże wystające ponad zabudowę miasteczek i wiosek. Najwięcej tego typu budowli można spotkać we wsi Chazhashi. Jest ich tam blisko 200. Pełniły one niegdyś funkcję mieszkalną jak i obronną. Ze względu na swoją unikatowość region ten został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.¹⁰

3. Kazbek

Wygasły wulkan sięgający 5047m.n.p.m. Według legendy to tutaj Prometeusz miał być przykuty do skały za kradzież bogom ognia. Za jego więzienie uznaje się chatkę, która stała w pobliżu jaskini na wysokości 4000m.n.p.m. Według kolejnej legendy w owej jaskini przechowywane były cenne relikwie jak np.: żłóbek Chrystusa czy Namiot Abrahama. Aktualnie obok jaskini znajduje się Kaukaska Chatka Podróżnicza.¹¹

4. Stare Tbilisi

Odrestaurowana część starej części miasta. Ciasne uliczki i otaczające nas ponad głowami kolorowe dachówki tworzą niepowtarzalny klimat tego miejsca. Ponadto spotkamy się tu z takimi zabytkami jak forteca Nerikala czy też stare, zabytkowe kamienne łaźnie.¹²

5. Katedra Bagrati

Ufundowana na przełomie X i XI w. przez ówczesnego króla Bagrata III. Jej właściwa nazwa to katedra Wniebowzięcia NMP. Świątynia ta jest dla Gruzinów symbolem potęgi kraju oraz jedności narodowej. Budowla ta wznosi się w Kutaisi na szczycie wzgórza Ukimeroni. Świątynia ta była wielokrotnie niszczona przez najazd Turków osmańskich, bombardowanie Kutaisi przez wojska rosyjskie w 1770r. aktualnie w stanie ruiny została wzięta pod patronat UNESCO.¹³

⁹ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.115

¹⁰ <http://facet.onet.pl/top-10-atrakcji-gruzji/sns1f> (06.01.20014)

¹¹ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.115

¹² <http://facet.onet.pl/top-10-atrakcji-gruzji/5q42h> (06.01.2014)

¹³ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.149

6. Monastyr Gelati

Zlokalizowane ok. 10km od Kutaisi w wąwozie rzeki Chalcitela. Niegdyś był jednym z największych centrów religijno-naukowych Gruzji. Założony w roku 1106 przez króla Dawida IV Budowniczego. W jego skład wchodzi kościół św. Grzegorza, kościół św. Mikołaja z przełomu XIII i XIVw., dzwonnica oraz Akademia, niegdyś nazywana „drugą Helladą”. Największym obiektem wchodzącym w skład kompleksu jest XII-wieczna katedra Najświętszej Marii Panny. Cały kompleks jest wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO.¹⁴

7. Kachetia

Główny region uprawy winorośli. Na obszarze tego regionu znajduje się szlak winny będący jedną z jego głównych atrakcji turystycznych ze względu na malownicze krajobrazy, w skład których wchodzi dwa parki narodowe (Waszlowani i Lagodechi) oraz z uwagi na słynące ze swego bogatego smaku gruzińskie wina popularne i szanowane w całej Europie. Wypad do Gruzji nie może się obyć bez wizyty w jednej z lokalnych winnic i degustacji tamtejszych win.¹⁵

8. Gori

Miasto w regionie Szida-Kartlia, które swą nazwę wzięło od wznoszącej się pod nim twierdzy z VII wieku. Drugą z najważniejszych atrakcji tego miasta jest fakt iż jest to rodzinne miasto Stalina – przywódcy Rosji radzieckiej. Znajduje się tu muzeum poświęcone wodzowi wraz z licznymi eksponatami z jego życia. Fakt, że to tutaj urodził się Stalin dla części mieszkańców jest powodem do dumy, a dla reszty powodem wstydu co dało odzwierciedlenie przy próbach usunięcia pomnika Stalina z placu miejskiego. Udało się tego dokonać dopiero w 2011 roku z polecenia prezydenta Saakaszwilego.¹⁶

9. Upliscyhe

Skalne miasto, którego powstanie datuje się na V wiek p.n.e. Znajdowało się ono w centrum starożytnego królestwa Kartlii stanowiąc ważny ośrodek krajowej polityki i religii. Nadejście chrześcijaństwa spowodowało spadek znaczenia Upliscyhe . Do dziś wewnątrz przetrwały liczne sale, budynki, pomieszczenia pochodzące z różnych epok oraz ich wyposażenie. Jest to kolejna atrakcja Gruzji znajdująca się na liście światowego dziedzictwa UNESCO.¹⁷

¹⁴ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.150-151

¹⁵ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.165

¹⁶ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.156-159

¹⁷ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.160

10. Mccheta

Dawna stolica, a zarazem jedno z najstarszych miast Gruzji. Położona na północ od Tbilisi od wieków traktowana jako religijne centrum państwa. To na terenie tego miasta znajdują się najstarsze w kraju, a jednocześnie najważniejsze prawosławne świątynie. Za najważniejsze z nich można uznać: Sweti Cchoweli, monastyr Dżwari i klasztor Samtawro. W mieście znajduje się także twierdza Armasciche oraz ruiny pałaców królów iberyjskich świadczące o ówczesnej potęgze kraju. Mccheta w całości jako miasto muzeum jest wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO.¹⁸

Pozostałe atrakcje Gruzji według regionów:

Tbilisi i Mccheta-Mtianetia

- Aleja Szoty Rustawelego – główna arteria stolicy, świadek Rewolucji Róż z 2003r.
- Anczischati – bazylika z przełomu V i VI wieku, pomnik wczesnogruzińskiej architektury
- Mama Dawiti – kościół na zboczu Mtacmindy, gruziński Panteon narodowy
- Matechi – świątynia z pomnikiem Wachtanga Gorgasali
- Muzeum Narodowe – eksponaty od paleolitu aż po dzień dzisiejszy
- Ogród Botaniczny – XIX-wieczny następca ogrodów królewskich
- Sioni – katedra z krzyżem św. Nino
- Szatili – XII-wieczna wieś-twierdza
- Twierdza Anannri – XVI-wieczna twierdza z cerkwią Zaśnięcia NMP¹⁹

Abchazja, Megrelia, Swanetia, Racza-Leczchumi

- Nikorcminda – katedra z początku XI w.
- Picunda – katedra św. Andrzeja z X w.
- Suchumi – ciekawa zabudowa i wspaniały ogród botaniczny²⁰

¹⁸ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.100-108

¹⁹ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.83

²⁰ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.121

Kachetia

- Bodbe – monaster, miejsce spoczynku św. Nino
- Cinandali – pałac-rezydencja Aleksandra Czawczawadze i fabryka win
- Gremi – fortyfikacja z XV w. dawna stolica królestwa Kachetii
- Ikalto – monaster z VI w. kształcił się tu Szota Rustaweli
- Katedra Alawerdi – świątynia z XI w. – jedna z najwyższych na Kaukazie
- Signagi – malowniczo położone „miasto zakochanych”²¹

Adżaria i Guria

- Gonio-Apsarus – rzymska warownia z I w.n.e.
- Park Narodowy Kolcheti – reliktowa flora i fauna
- Ureki – uzdrowisko z czarnymi piaskami magnetycznymi²²

Samcche-Dżawachetia, Kwemo Kartlia (Kartlia Dolna)

- Bolnisi – trójnawowa bazylika z V w.n.e.
- Borżomi – źródło słynnej wody mineralnej
- Chertwisi – twierdza z początków naszej ery
- Dmanisi – wykopaliska – ludzkie szczątki sprzed prawie 1,8 mln lat
- Wardzia – miasto wydrążone w skale do wysokości 1300m.n.p.m.²³

²¹ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.165

²² Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.179

²³ Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.189

3. Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna

3.1 Baza Hotelowa

Tab. 3 Baza hotelowa Gruzji w latach 2007- 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
liczba hoteli	339	353	386	462	616
państwowe	29	30	19	15	13
prywatne	310	323	367	447	603
łączna liczba pokoi	8311	8582	9393	10564	12901
apartamenty	691	720	746	947	1168
pojedyncze	1436	1299	1813	2032	2420
podwójne	4629	5120	5479	5873	7382
trzy lub więcej łóżek	1555	1443	1355	1712	1931
łączna liczba miejsc noclegowych	16704	17573	18741	21086	25833
łączna liczba gości (tys.)	282,4	266,3	250	596,9	853
w tym goście zagraniczni	103,5	103,7	150,9	306,5	438,5
liczba osób zatrudnionych	3955	4237	4824	6161	7416
w tym kobiety	2336	2366	2834	3508	4375

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf (29.10.13)

Dane zobrazowane w tabeli wykazują wyraźny wzrost liczby hoteli oraz osób zatrudnionych w branży hotelarskiej. Największy skok przypada na lata 2010-2011. Należy jednak mieć na uwadze iż jako hotele rozumie się obiekty hotelarskie czyli wszystkie te które zostały poddane kategoryzacji. Widoczny jest spadek państwowych obiektów hotelarskich, których ilość na rok 2011 wynosi 13 gdy jeszcze 3 lata wcześniej było ich 2 razy tyle. Jeżeli by liczyć liczbę turystów odwiedzających Gruzję na podstawie spędzonych nocy w hotelach to zauważamy wyraźną tendencję wzrostową o dużej dynamice zauważalnej w szczególności w latach 2009-2011. Wówczas liczba turystów spędzających noc w obiektach hotelarskich wzrosła o blisko 2.5 raza. Spoglądając na zatrudnienie istotny jest fakt iż w roku 2011 niemalże cały wzrost zatrudnienia w branży hotelowej dotyczył kobiet wyszczególnionych w tym zestawieniu danych.

Należy nadmienić iż w Gruzji spotkamy się zarówno z obiektami dużych sieci hotelowych takich jak Hilton czy Sheraton jak również z niewielkimi hotelami o bardziej przystępnych cenach oscylujących po przeliczeniu na złotówki na poziomie około 30-50 zł za miejsce w pokoju dwuosobowym. Znajdziemy także obiekty, które oferują zakwaterowanie po niższych cenach jednak ich standard często pozostawia wiele do życzenia przez co poleca się go głównie osobom nastawionym na poniesienie jak najniższych kosztów.

Na terenie Gruzji ciężko spotkać popularne w Europie pola namiotowe, kempingi. Forma ta jest bardzo rzadka na terenie Gruzji jednak należy zwrócić uwagę na fakt, iż prawo gruzińskie nie reguluje prawnie wytycznych dotyczących rozbijania namiotów, tudzież stawiania przyczep kempingowych na terenie kraju co sprzyja tego typu turystyce. Jedynym ograniczeniem w tym przypadku jest poczucie własnego bezpieczeństwa co skłania do rozbijania się możliwie blisko siedlisk ludzkich. Gruzini są narodem przychylnie nastawionym do Polaków co sprzyja uzyskaniu pomocy w formie udostępnienia terenu prywatnego w celu możliwości postawienia tam namiotu lub przyczepy kempingowej.

3.2 Biura podróży

Większość touroperatorów w Gruzji ma siedzibę w stolicy kraju (ok. 90 biur). Poza Tbilisi można też znaleźć biura w Adżarii. W 2007 r. powstało Gruzjińskie Stowarzyszenie Touroperatorów, zrzeszające czołowe biura podróży zajmujące się turystyką przyjazdową w Gruzji. Do najbardziej znanych touroperatorów gruzińskich należą: Caucasus Travel, Concord Travel, Exo Tour, Explore Georgia, Georgian Discovery Tours, Intertour²⁴

3.3 Dojazd

Z Polski do Gruzji od kilku lat można dostać się samolotem dzięki przewoźnikowi WizzAir, który oferuje przeloty z Warszawy do Tbilisi lub z Katowic do Kutaisi. Ceny są dość rozbieżne i są zależne głównie od terminu rezerwacji. Wahają się między kwotami około 100 złotych do sum zbliżonych do 1000 złotych.

²⁴ http://wtir.awf.krakow.pl/pdf/studenci/strony_st/projekty/gruzja/2010_Glinska_Renata_Gruzja.pdf
(29.10.13)

4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności

Gruzja to kraj rozwijający się z liczbą mieszkańców równą 4,498 mln, z których blisko połowa mieszka na wsi (2,106 mln). Średni miesięczny zarobek w Gruzji kształtuje się na poziomie 636 GEL co odpowiada około 1104 PLN. Natomiast średni miesięczny przychód na gospodarstwo domowe (2+3) wynosi średnio 605,4 GEL. Przy średnich wydatkach pojedynczego gospodarstwa domowego (2+3) na poziomie 569,1 pozostaje niewielka kwota wynosząca 36,3 GEL.²⁵ Jak pokazują dane powyższe dane, dochody tej wielkości nie sprzyjają rozwojowi turystyki zagranicznej wśród ludności krajowej. Dlatego też w Gruzji dominuje turystyka wewnątrzkrajowa. Sprzyja jej położenie Gruzji, które umożliwia spędzenie wolnego czasu zarówno w górach jak i nad morzem. Wykorzystanie domów rodzinnych jako miejsc noclegowych sprawia, iż jest to najczęściej preferowana forma noclegu wybierana przez Gruzinów. Szczegółowe informacje na temat konsumpcji turystycznej Gruzinów zostały zawarte w rozdziale *Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa)*.

5. Narodowa administracja turystyczna i organizacja turystyczna

Funkcję narodowej administracji turystycznej pełni w Gruzji organ o nazwie *Georgian National Tourism Administration*. Na czele GNTA stoi Giorgi Sigua. Misją tej organizacji jest wypromowanie Gruzji jako niepowtarzalnej destynacji podróży na mapie turystów z całego świata oraz dążenie do zwiększenia wydatków turystów odwiedzających w celu wspierania ekonomii państwa oraz wspierania kontaktów z ważnymi partnerami strategicznymi. Niepowtarzalny wizerunek Gruzji ma zachęcać do jej odwiedzenia oraz późniejszego ponownego przyjazdu.

Za cele strategiczne organ ten stawia sobie:

- Wzrost wskaźnika zatrudnienia
- Wzrost ilości turystów przyjezdnych oraz wydatków na turystykę
- Zachęcenie inwestorów do działania na lokalnym rynku
- Wspieranie narodowego sektora prywatnego dla efektywnej współpracy sektora publiczno – prywatnego
- Kreowanie marki kraju na międzynarodowej mapie destynacji turystycznych
- Stopniowe osiągnięcie konkurencyjnej marki w branży turystycznej
- Zwiększenie udziałów turystyki w rynku krajowym
- Rozwój infrastruktury
- Poprawa jakości świadczonych usług
- Poprawa poziomu kształcenia
- Rozwój profesjonalnych kadr
- Wdrażanie i wsparcie dla kreowanych produktów²⁶

²⁵ http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf

²⁶ <http://gnta.ge/about-us/mission-and-objectives/> (14.01.14)

Funkcję narodowej organizacji turystycznej pełni natomiast Georgian Tourism Association (GTA). Zrzesza ona prywatnych przedsiębiorców działających w branży turystycznej na terenie kraju. Powstała w 2006 roku w celu:

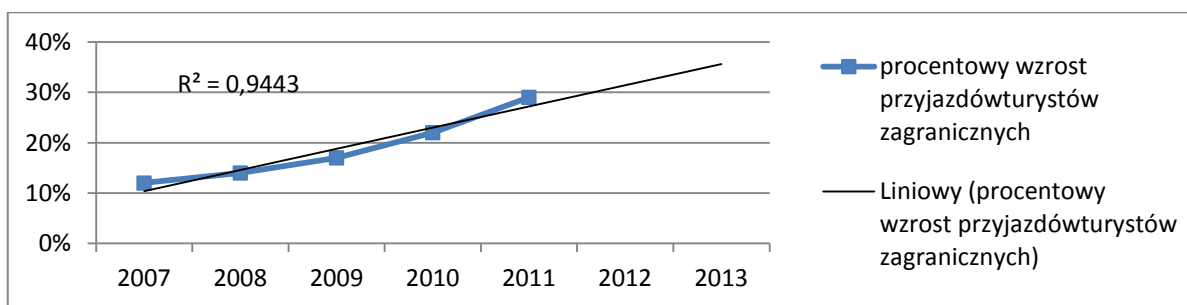
- Zawiązania współpracy między gruzińskimi przedsiębiorstwami działającymi w branży turystycznej
- Zawiązania współpracy pomiędzy państwowym i publicznym sektorem
- Budowania infrastruktury turystycznej oraz kształcenia kadr zarządzających turystyką
- Zwiększania dostępności informacji na temat kraju oraz prowadzenia działań marketingowych
- Wprowadzania zasad zrównoważonego rozwoju w Gruzji

Georgian Tourism Association współpracuje z narodowymi organizacjami, jak np.: Georgian National Tourism Agency, Agency of Protected Areas of Georgia czy też National Statistics Office of Georgia.²⁷

Rynek recepcji turystycznej – zagraniczna turystyka przyjazdowa do Gruzji

1. Przyjazdy i główne kraje emitujące

Z roku na rok Gruzję odwiedza coraz to większa liczba turystów. Szczególnie w ostatnich latach obserwujemy znaczącą dynamikę osiągającą wartości ponad 20% co dało w 2012 roku liczbę 4 389 256 mln turystów. Mimo iż nie jest to przytłaczająca liczba w stosunku do liderów europejskich to tak znaczący wzrost jest dużym sukcesem dla państwa, które jeszcze niedawno borykało się z konfliktami wewnętrznymi. Zauważalny jest stały wzrost, który według przeprowadzonej prognozy utrzyma się do roku 2014. Powyższe informacje znajdują potwierdzenie w niżej zamieszczonych wykresach.

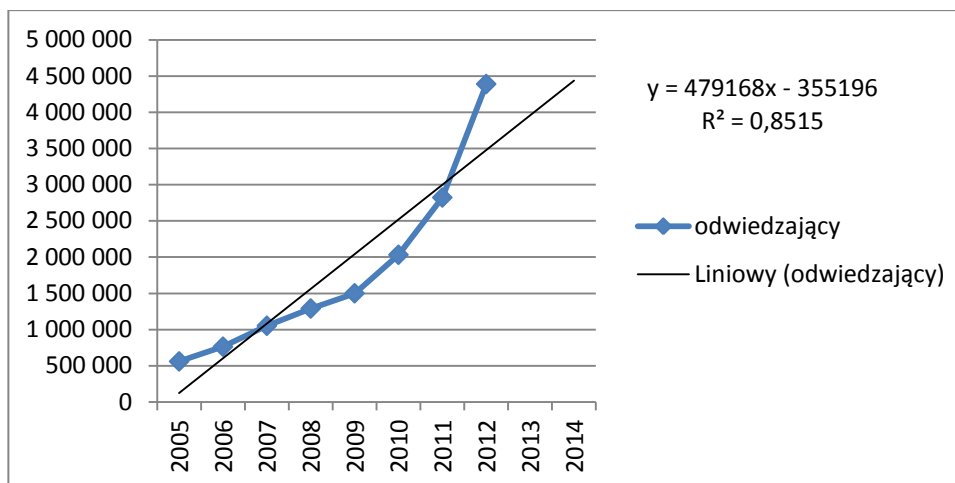

Ryc. 5 wykres procentowego wzrostu przyjazdów turystów zagranicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (30.11.13)

²⁷ <http://www.tourism-association.ge/index.php> (14.01.14)

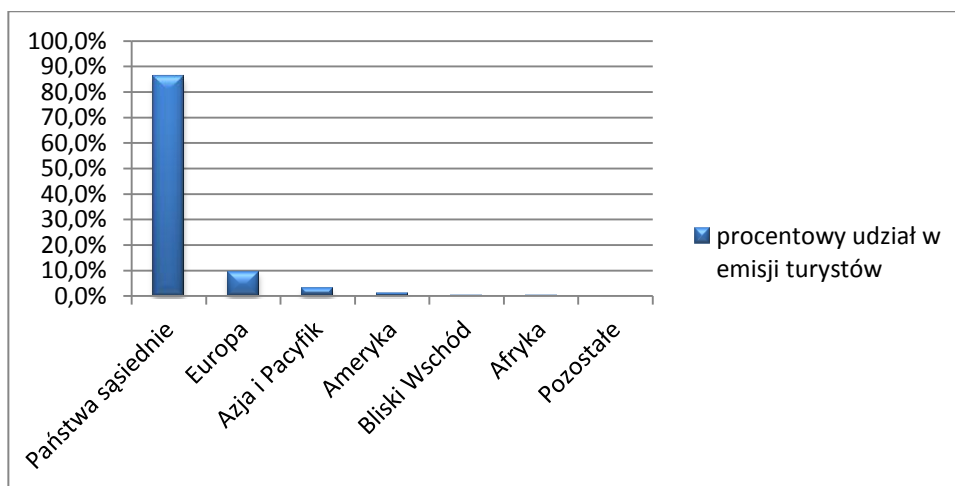

Ryc. 6 wykres liczby przyjazdów turystów zagranicznych w latach 2005-2012 oraz prognoza na lata 2013-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (30.11.13)

Na czele krajów emitujących turystów odwiedzających Gruzję od kilku lat mamy czterech liderów: Turcję (1 533 236 mln), Azerbejdżan (931 933 tys.), Armenię (921 929 tys.) i Rosję (513 930 tys.).²⁸ To właśnie te państwa w głównej mierze kreują wielkość przyjazdów turystów. Jak łatwo zauważyć są to państwa ościennie graniczące z Gruzją. Tak więc na przyjazdy tej grupy turystów składają się często odwiedziny przyjaciół, krewnych, jednodniowe pobyty. Spójrzmy zatem jak prezentuje się zestawienie tej grupy turystów na tle regionów turystycznych świata.

Ryc. 7 wykres przyjazdów turystów krajów ościennych na tle regionów turystycznych świata w roku 2012

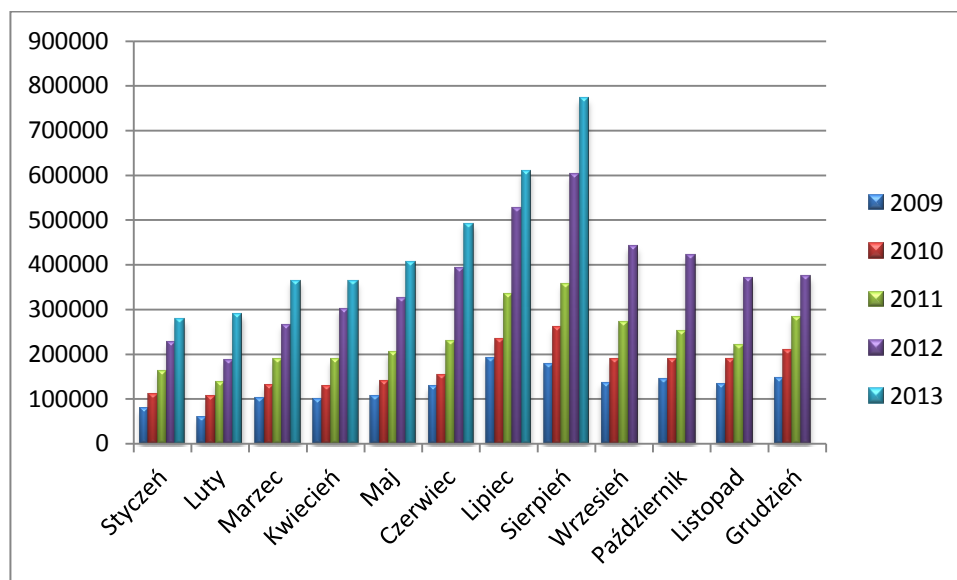
Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (30.11.13)

²⁸ <http://gnta.ge/stats/portal/> (30.11.13)

Wykres ten potwierdza wcześniejsze założenia wykazując ogromny, niemalże 90% wpływ krajów ościennych na kreowanie liczby emitowanych turystów. Pomijając te kraje kolejno plasuje się region europejski (9.4% udziału), Azja i Pacyfik (3%), Amerykański (1%), Bliski Wschód i Afryka (po 0.2%) .

Gruzja jest odwiedzana przez cały rok z uwagi na przyjazdy turystów z krajów ościennych. Największe natężenie ruchu turystycznego przypada na miesiące letnie: lipiec, sierpień. Wiąże się to głównie z wyjazdami wakacyjnymi mieszkańców regionu europejskiego. W pozostałych miesiącach napływają głównie turyści nastawieni na turystykę kwalifikowaną chcący skorzystać z tamtejszych tras trekkingowych rozmieszczonych na terenie gór Kaukazu. Obserwujemy także liczne przyjazdy w okresie wczesno zimowym co można wyjaśnić poprzez odwiedziny krewnych, przyjaciół w okresie świątecznym z uwagi na duże znaczenie więzi rodzinnych. Potwierdzeniem powyższych założeń jest niżej zamieszczona tabela:

Ryc. 8 wykres przyjazdów turystów krajów w poszczególnych miesiącach na rok 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf
(30.11.13)

Tab. 4 odwiedzający międzynarodowi 2009-2013

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
2009	78615	59146	101760	100343	106411	127729	191872	176495	136035	143556	131693	146394
2010	109083	104919	129920	126978	140097	152835	233519	259836	188067	187394	189202	209867
2011	160605	137067	188163	187122	204162	227915	333560	357187	272128	252310	219722	282422
2012	226964	185113	265127	301235	324379	391844	527006	600922	440613	420951	370773	373294
2013	277045	288567	363286	362695	406553	490575	609189	770608				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie:

<http://gnta.ge/stats/portal/> (30.11.13)

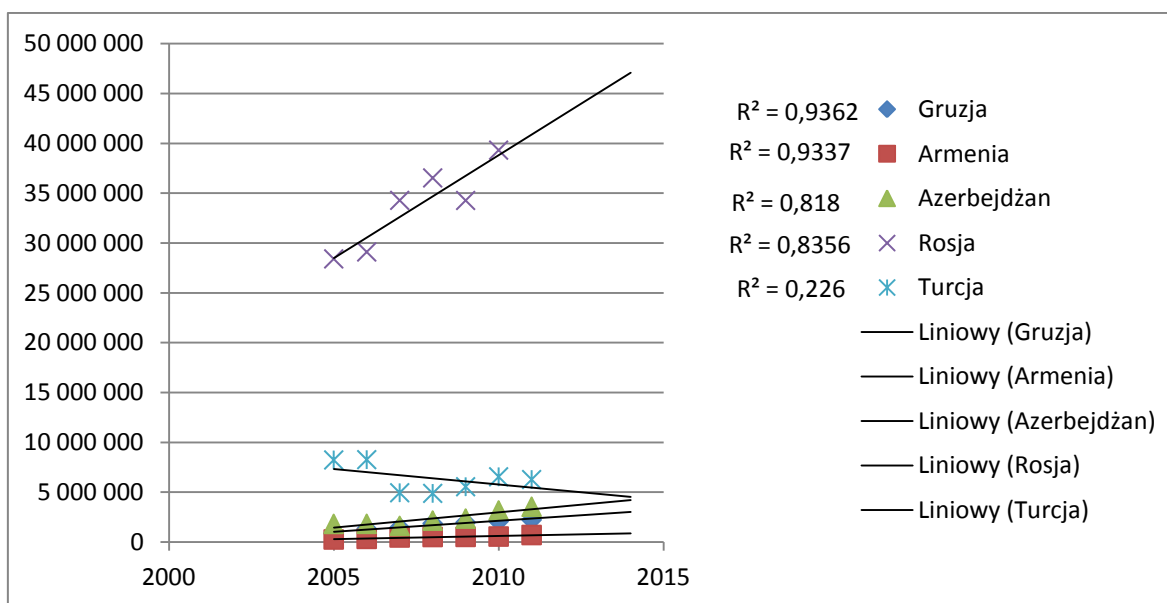
Bazując na danych zawartych w tabeli możemy określić, iż Gruzja jest najczęściej odwiedzana w sierpniu. Jest to niezależne od roku. Istotna jest także informacja wskazująca na regularny, coroczny wzrost przyjazdów do Gruzji w każdym z miesięcy poczynając od sierpnia, a kończąc na styczniu, kiedy to liczba odwiedzających jest najmniejsza osiągając w 2013 roku wartość 277 045 przyjazdów turystów zagranicznych.

Tab. 5 Przyjazdy do Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gruzja	857 000	1 346 000	1 473 000	1 872 000	1 980 000	2 089 000	2 237 000
Armenia	269 000	329 000	468 000	516 000	526 000	563 000	715 000
Azerbejdżan	1 830 000	1 836 000	1 631 000	2 162 000	2 363 000	3 176 000	3 550 000
Rosja	28 416 000	29 107 000	34 285 000	36 538 000	34 276 000	39 323 000	
Turcja	8 246 000	8 275 000	4 956 000	4 893 000	5 561 000	6 557 000	6 282 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (30.11.13)

Ryc. 9 Przyjazdy do Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych oraz prognoza do roku 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie:

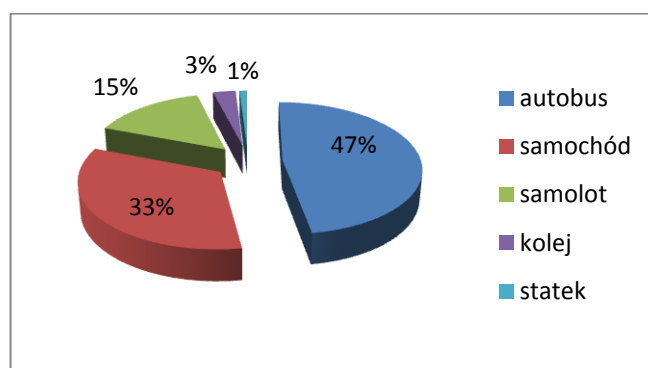
<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (30.11.13)

Należało by także zwrócić uwagę na miejsce Gruzji w swoim rejonie, a dokładnie na tle państw ościennych, w kwestii liczby przyjmowanych turystów. Tego typu zestawienie przedstawia nam powyższa tabela oraz wykres. Zdecydowanie dominuje tu Rosja, u której obserwujemy stały wzrost odwiedzających poparty także pozytywną prognozą na najbliższe lata. Kolejne miejsce zajmuje Turcja, która po spadku liczby przyjazdów w roku 2007 powoli się podnosi. Jednak należy zwrócić uwagę na stale rosnący wzrost przyjazdów do Azerbejdżanu i Gruzji, które aktualnie mogą ze sobą konkurować, a według prognoz na kolejne lata, w niedługim, kilkuletnim okresie powinny zrównać się z Turcją pod względem ilości przyjmowanych turystów. Na końcu plasuje się Armenia z niewielkim stałą tendencją wzrostową oraz pozytywną prognozą na najbliższe lata. Jednak jeśli wierzyć prognozą, z czasem Armenia zostanie poza możliwością konkurowania zarówno z Gruzją jak i Azerbejdżanem, do których traci coraz więcej w skali ilości przyjmowanych turystów.

1.1 Środki lokomocji

Turyści odwiedzający Gruzję zdecydowanie preferują transport drogą lądową. Po raz kolejny rolę odgrywa tu liczba przyjazdów turystów z krajów sąsiednich, dla których transport liniami lotniczymi jest w dużej mierze nieopłacalny. Udział transportu lotniczego wynosi 15%, z czego 3% odnosi się do krajowego przewoźnika Georgian Airlines. Transport kolejowy i drogą morską stanowi odpowiednio 3% i 1%.²⁹ Rozgraniczenie poszczególnych rodzajów transportu przedstawia poniższy diagram:

Ryc. 10 wykres środków transportu preferowanych przez przyjezdnych turystów dla roku 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf

Tab. 6 Typ transportu wybierany przez odwiedzających Gruzję w latach 2005-2012

Typ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powietrzny	130556	138409	160969	192145	199212	245106	335846	429364
lądowy	421649	567088	818357	1020880	1207786	1677342	2380976	3873032
Kolejowy	7548	12248	31412	29113	38874	53142	55277	63658
morski	-	45486	41011	47970	54177	56127	50264	62167

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://gnta.ge/stats/portal/> (30.11.13)

²⁹ http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (30.11.13)

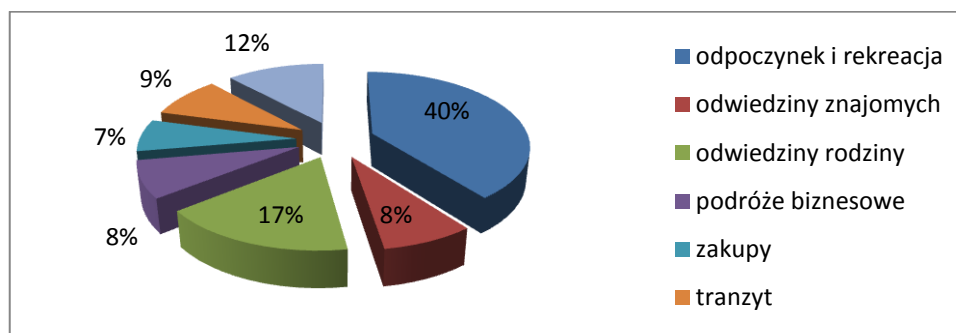
Powyższa tabela przedstawia dane na temat zmian zachodzących w dziedzinie doboru środka transportu, którym turyści dostają się do Gruzji. Stanowi ona poparcie wcześniej zapisanych twierdzeń co do preferencji transportu drogą lądową oraz mniejszego znaczenia pozostałych rodzajów transportu wskazując jednocześnie na stały wzrost popularności każdego z nich w latach 2005-2012.

1.2 Zakwaterowanie

Uzupełniając dane zawarte w podpunkcie 3.1 rozdziału I-wszego należy uwzględnić specyfikację turystów decydujących się na pozostanie na terenie kraju. Dane te zostaną przedstawione w kolejnych podpunktach:

- Średnia długość pobytu wynosi 9 dni, natomiast najczęściej odwiedzający pozostają na 2 dni
- Dla 78% przyjezdnych jest to kolejna wizyta w Gruzji
- 27% odwiedzających nie podejmuje noclegu w Gruzji
- 38% wybiera zakwaterowanie w hotelu, 33% u przyjaciół, rodziny, 11% we własnych obiektach, 8% decyduje się na domy gościnne, a 11% wynajmuje inne obiekty zakwaterowania³⁰

1.3 Cele przyjazdów

Ryc. 11 Cele przyjazdów do Gruzji w roku 2012

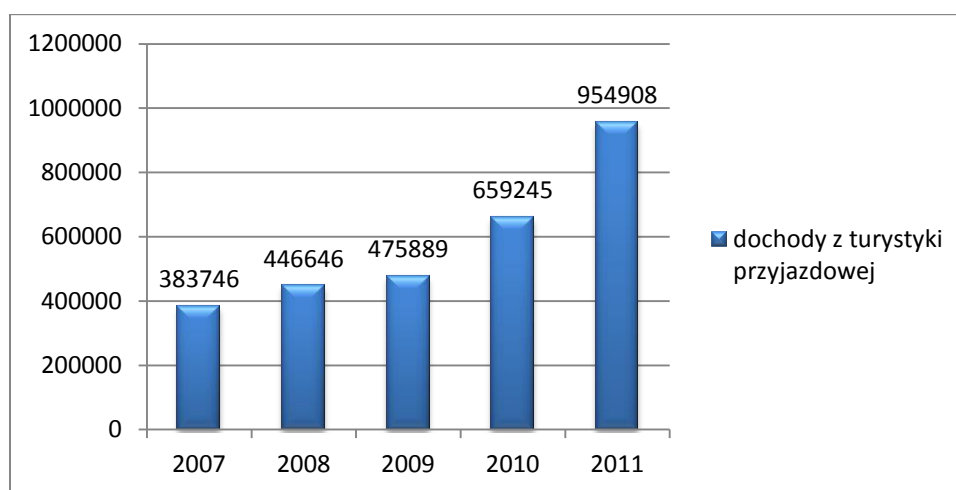
Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf

³⁰ http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (30.11.13)

Najwięcej przyjezdnych (40%) przyjeżdża w celach rekreacyjnych. Odwiedziny rodziny i znajomych stanowią łącznie zaledwie 25% co teoretycznie ma się nijak do wielokrotnie stawianej wcześniej tezy iż dominującą rolę odgrywa właśnie ten sektor przyjezdnych. Należy jednak zauważyć iż cele przyjazdów są łączone pewną liczbą osób określoną procentowo, a nie z ilością podróży, które odbyła w danym celu tak więc możemy twierdzić iż te 25% odwiedza Gruzję znacznie częściej niż pozostałe 75% przyjezdnych. Za najczęściej podejmowane aktywności przyjmuje się odpoczynek i relaks, poznawanie gruzińskiej kuchni oraz eksploracja przyrody.³¹

2. Dochody z turystyki przyjazdowej – wielkość, struktura, dynamika

Ryc. 12 wykres dochodów z turystyki w tys. USD na lata 2007- 2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf
(30.11.13)

Gruzja z roku na rok uzyskuje coraz większy zysk z turystyki, pomijając rok 2009, kiedy to odnotowany został spory spadek. Został on jednak nadrobiony po roku, a po 2 latach dochody z roku 2008 wzrosły o 10% osiągając wielkość 1030 mln USD.

Tab. 7 Przychody z branży hotelarskiej i gastronomicznej w mln GEL dla Gruzji w latach 2007- 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
hotele	68,6	77,3	75,9	102	132
restauracje	100,6	120,6	175,2	245,3	390,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf (30.11.13)

³¹ http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (30.11.13)

Powyższa tabela przedstawia zyski odniesione przez branżę hotelarską i gastronomiczną Gruzji w latach 2007-2011.

Zyski z obu branż z roku na rok rosną. Szczególnie widać to w przypadku gastronomii – wzrost w 2011 wyniósł niemal 150 mln GEL co stanowi ponad połowę zysku z roku wcześniejszego. Nieodzowny wpływ ma na to kuchnia gruzińska zachwalana przez turystów, a także znawców sztuki kulinarnej. Także branża hotelarska prężnie się rozwija, a to za sprawą coraz większej popularności tego kraju wśród turystów europejskich, których liczba z roku na rok wzrasta, a co za tym idzie – potrzebne jest zwiększenie liczby miejsc noclegowych oraz dostosowanie standardów do tego typu turystów z czym Gruzja radzi sobie dość dobrze.

Tab. 8 Przychody z branży gastronomicznej w ty. GEL wg regionu Gruzji w latach 2007- 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Gruzja ogółem	100636	120587	175185	245277	390125
Według regionu					
Tbilisi	70268	78506	134435	214596	328717
Abkhazja AR	...	...	...	...	...
Adjara AR	5838	4745	5462	8554	19437
Guria	396	405	661	555	3428
Imereti	4645	4990	5999	6565	12151
Kakheti	649	665	469	1167	1977
Mtskheta-Mtianeti	2537	1794	1821	3228	4017
Racha-Leckhumi i Kvemo Svaneti	82	146	70	100	229
Semegrelo-Zemo Svaneti	9781	20989	19966	5889	4677
Samtskhe-Javakheti	1126	1074	858	1394	3733
Kvemo Kartli	3102	5064	3713	2454	6555
Shida Kartli	2212	2209	1731	775	5204

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf (30.11.13)

Największy przychód z branży gastronomicznej jest co roku odnotowywany w regionie Tbilisi (stołecznym). Zyski w roku 2011 w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 100% osiągając wartość 328 717 mln GEL co stanowi blisko 100% krajowych przychodów z tej branży.

Tab. 9 Przychody z branży hotelarskiej wg regionu Gruzji w latach 2007- 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Gruzja ogółem	68644	77290	75934	102004	132030
Według regionu					
Tbilisi	53592	55304	48212	62501	74438
Abkhazja AR	...	...	...	...	...
Adjara AR	6218	10087	16210	19600	27904
Guria	595	889	1269	1994	2519
Imereti	1392	695	874	3299	4510
Kakheti	302	373	515	1406	2792
Mtskheta-Mtianeti	2311	4547	2920	7046	6612
Racha-Leckhumi i Kvemo Svaneti	126	85	53	239	291
Semegrelo-Zemo Svaneti	835	713	680	1558	3589
Samtskhe-Javakheti	3041	4255	4920	4847	8201
Kvemo Kartli	24	82	22	134	642
Shida Kartli	208	260	259	280	533

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf (30.11.13)

Podobnie jak w przypadku branży gastronomicznej największe zyski są odnotowywane w regionie stołecznym – Tbilisi. Kreują się one na poziomie 74 438 mln GEL i stanowią nieco ponad połowę krajowego zysku z branży hotelarskiej. Także w tym przypadku widoczny jest stały wzrost zysku. Jak widać zyski z branży gastronomicznej są trzykrotnie większe od tych z branży hotelarskiej co przekłada się na ilość obiektów gastronomicznych w kraju.

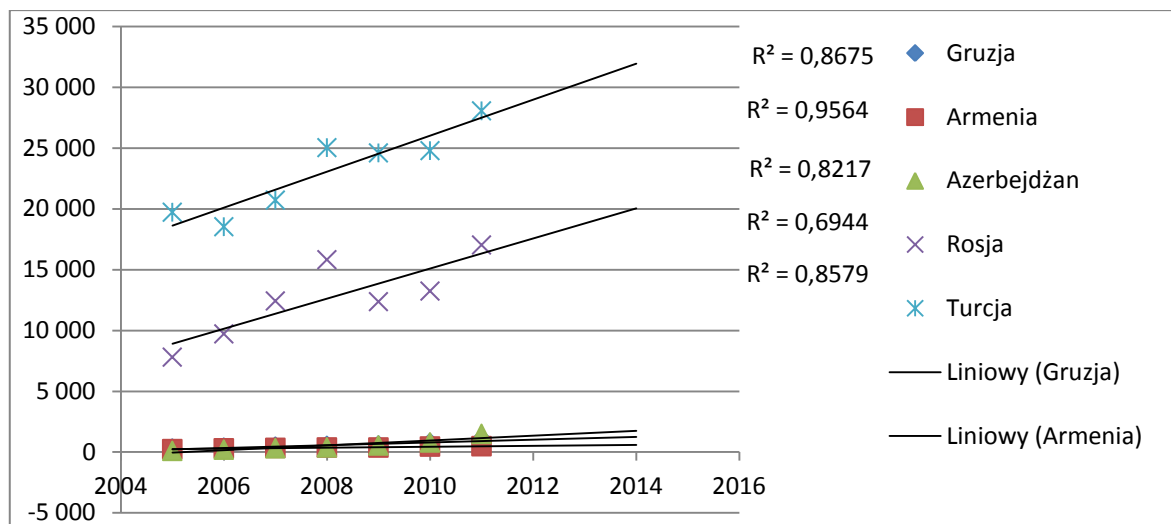
Również w przypadku dochodów pozyskiwanych z turystyki należało by przedstawić pozycję Gruzji na tle państw ościennych. Istotna będzie także zawarta prognoza, która umożliwi nam określenie dochodów jakie turystyka może przynosić dla tych państw w kolejnych latach. Dane te zostaną przedstawione w niżej zamieszczonej tabeli i wykresie.

Tab. 10 Wpływy finansowe w mln \$ dla Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gruzja	287	361	440	505	537	737	1 059
Armenia	240	307	343	377	374	456	485
Azerbejdżan	100	201	317	382	545	792	1 500
Rosja	7 806	9 720	12 427	15 821	12 369	13 239	17 031
Turcja	19 721	18 533	20 719	25 032	24 601	24 784	28 059

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (30.11.13)

Ryc. 13 Wpływy finansowe w mln \$ dla Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (30.11.13)

Porównując wielkość przychodów z turystyki do liczby odwiedzających zauważamy, iż Rosja i Turcja zamieniły się miejscami. Świadczy to o tym, że mimo iż Turcja nie przyjmuje tak dużej liczby turystów jak Rosja to zostawiają oni znacznie więcej pieniędzy. W przypadku pozostałych trzech państw nie obserwujemy zmian. Jednak tutaj dużo bardziej zauważalna jest przepaść dzieląca Azerbejdżan, Gruzję i Armenię od Rosji i Turcji. Sprawia to, iż Te trzy niewielkie państwa aktualnie nie mają szans konkurować z dwójką ogromnych potentatów jakimi są niewątpliwie Rosja i Turcja. Dla wszystkich wziętych pod uwagę państw obserwujemy stały, większy lub mniejszy wzrost przychodów z turystyki. Także prognozy napawają optymizmem, jednak nie zakładają by w najbliższych latach stosunek między tymi państwami uległ zmianie.

3. Analiza profili konsumenckich turystów pochodzących z najważniejszych rynków emisyjnych

Jak już wcześniej zostało wspomniane największymi krajami emitującymi turystów są od lat: Turcja (1 533 236 mln), Azerbejdżan (931 933 tys.), Armenia (921 929 tys.) i Rosja (513 930 tys.). Ich udział w 2012 roku w całym ruchu turystycznym Gruzji, który wynosi 4 225 635 stanowi odpowiednio: Turcja 36%, Azerbejdżan 22%, Armenia 22%, Rosja 12%. W każdym z przypadków są to kraje ościenne tak więc nie generują one adekwatnego przychodu dla Gruzji co do ilości odwiedzających. Biorąc pod uwagę, iż ilość udzielonych noclegów w roku 2011 wyniosła 438 500, a całkowita liczba turystów wyemitowanych przez kraje całego świata wyniosła 2 822 363 świadczy o tym jak nieduża liczba noclegów została udzielona przyjezdnym z zagranicy. Po raz kolejny rolę odgrywają tu przyjazdy do rodziny/przyjaciół, także tych przodujących krajów w emisji turystów co powoduje tak nieduże obłożenie bazy hotelowej.

4. Główne obszary koncentracji zagranicznego ruchu turystycznego

Pomimo iż rozdział ten dotyczy profili konsumenckich z najważniejszych krajów emisyjnych to pozwolę sobie na zobrazowanie danych w ujęciu ogólnym, gdyż wyżej nadmieniona grupa turystów stanowi aż 90% wszystkich odwiedzających Gruzję. Tak więc, jeżeli by za kryterium ilości przyjazdów do danych regionów wziąć roczny przychód z działalności turystycznej jaką jest zarówno branża hotelarska jak i gastronomiczna, to bazując na danych zawartych w tabelach piątej (*Tab.5 Przychody z branży gastronomicznej wg regionu Gruzji w latach 2007-2011*) oraz szóstej (*Tab.6 Przychody z branży hotelarskiej wg regionu Gruzji w latach 2007-2011*) można pozwolić sobie na stwierdzenie, iż najczęściej odwiedzanymi regionami Gruzji w latach 2007-2011 były kolejno, poczynając od odwiedzanego najczęściej: Tbilisi, Adjara AR, Samtskhe- Javakheti. W powyższych tabelach można zaobserwować wzrost przychodu z roku na rok, a co za tym idzie, wzrost wydatków turystów, który z roku na rok postępuje. Dane zawarte w tabelach pozwalają nam jednak tylko domniemać słuszności tego twierdzenia nie dając pokrycia w ilości odwiedzających.

Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa)

1. Poziom aktywności mieszkańców Gruzji w turystyce zagranicznej

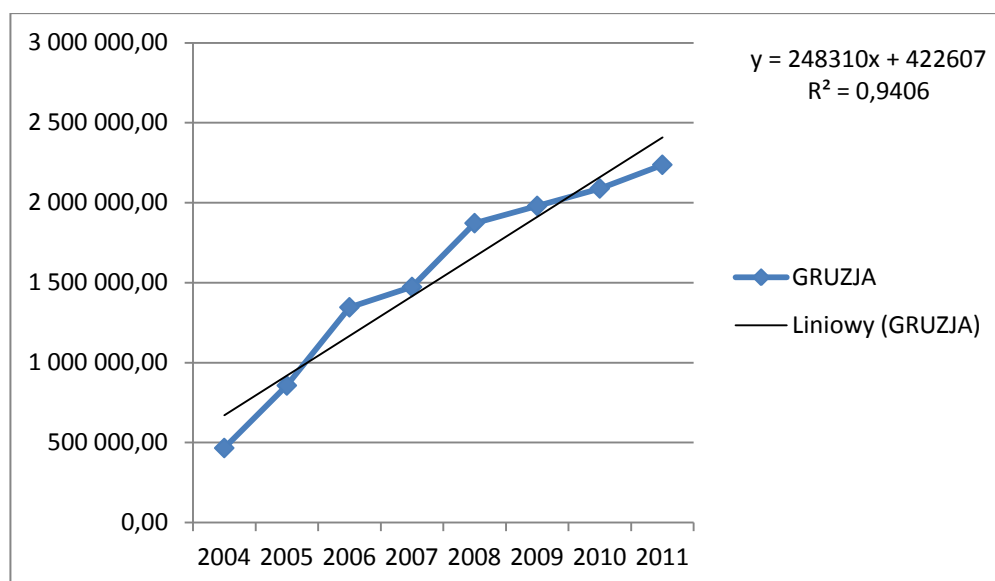
Tab. 11 Wyjazdy zagraniczne Gruzinów w latach 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba wyjazdów	466 000,00	857 000,00	1 346 000,00	1 473 000,00	1 872 000,00	1 980 000,00	2 089 000,00	2 237 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (04.01.14)

Tabela ta zawiera dane pozwalające stwierdzić, iż w ostatnich latach coraz to więcej Gruzinów oddaje się turystyce zagranicznej. W przedstawionym okresie czasowym występuje stała tendencja wzrostowa, osiągająca w 2012 roku wartość 2237000 wyjazdów zagranicznych. Poniższy wykres zobrazuje tendencję jaką przyjmuje z roku na rok ilość wyjazdów Gruzinów poza granice swego kraju.

Ryc. 14 wykres wyjazdów Gruzinów poza granice kraju w latach 2004-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (04.01.14)

Brak danych nie pozwala na dalszą analizę tematu jakim jest: poziom aktywności mieszkańców Gruzji w turystyce zagranicznej.

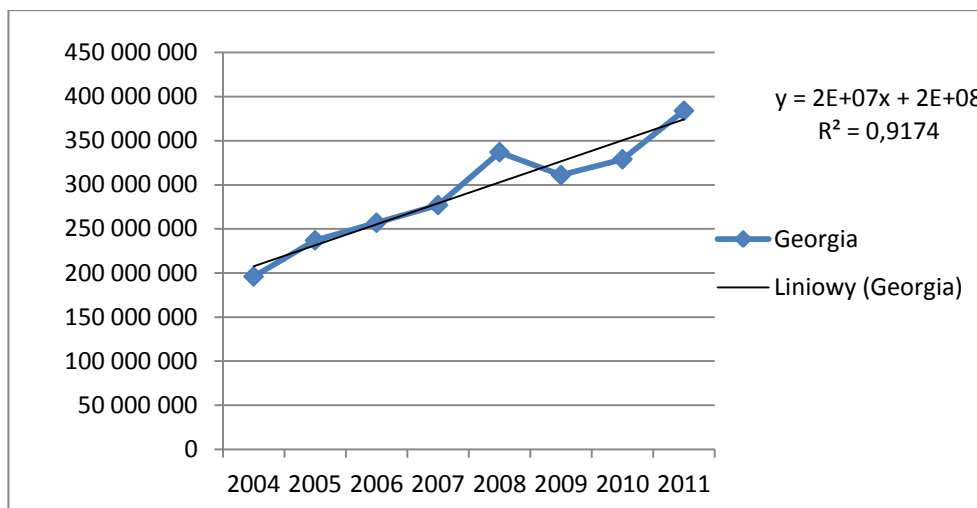
2. Wydatki na podróże zagraniczne

Tab. 12 Wydatki Gruzinów na turystykę zagraniczną w latach 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Suma wydatków	196 000 000	237 000 000	257 000 000	277 000 000	337 000 000	311 000 000	329 000 000	384 000 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (04.01.14)

Ryc. 15 wykres wydatków Gruzinów na turystykę zagraniczną w USD na lata 2007- 2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html> (04.01.14)

Wydatki Gruzinów na turystykę zagraniczną w przedziale czasowym 2004-2011 z roku na rok rosną z wyjątkiem lat 2009-2010 kiedy to obserwujemy spadek wielkości wydatków oraz powrót do wcześniejszej wartości by w 2011 roku osiągnąć wartość wydatków na poziomie 3840 00 000. Spadek w 2009 roku można tłumaczyć problemami wewnętrznymi kraju oraz międzynarodowym kryzysem ekonomicznym, który przypadał na te lata. Pomimo tego spadku obserwujemy trend wzrostu na przestrzeni prezentowanych lat. Należy zauważyć, iż wydatki Gruzinów na turystykę w przedziale czasowym 2007-2011 nigdy nie przekroczyły zysków osiągniętych w branży turystycznej.

3. Ulubione destynacje mieszkańców Gruzji

Brak jakichkolwiek informacji na temat zagranicznych destynacji preferowanych przez mieszkańców Gruzji.

W przypadku ruchu wewnątrz krajowego możemy wyszczególnić kilka informacji:

- Najczęstszym powodem wyjazdów wewnątrz krajowych są odwiedziny krewnych i przyjaciół (44%). Wyjazdy w celach rekreacyjnych stanowią 16%. Co dziesiąty wyjazd ma motyw zdrowotny. 12% wyjazdów odbywa się w celach zakupów, a zaledwie 3% w sprawach biznesowych.
- Średni czas pobytu wynosi 2 dni
- 20% podróżujących robi to raz do roku natomiast pozostałe 80% odbywa regularne podróże wewnątrz krajowe

- Najczęściej wykorzystywaną formą transportu są autobusy (55%), a kolejno: prywatne samochody (34%), kolej (6%) i wynajęty samochód (4%).
- Najczęściej odwiedzanymi miejscami są: Tbilisi (27%), Kutaisi (9%), Batumi (7%).
- 40% podróżujących nie pozostaje na noc w odwiedzanym miejscu. Pozostała grupa decydując się na nocleg wybiera prywatne zakwaterowanie u rodziny lub przyjaciół (55%), kwatery prywatne (17%), własne posiadłości – dacje (11%).
- Podróżni wewnątrzkrajowi głównie podróżują samotnie (44%) lub z najbliższą rodziną (36%). Zaledwie 23% Gruzinów podróżuje po kraju z dalszymi członkami rodziny, przyjaciółmi, współpracownikami.
- Około 68% podróżujących samodzielnie organizuje swoje wyjazdy. 28% polega w tej kwestii na swoich krewnych, przyjaciółach. Wyjazdy organizowane przez pracodawców stanowią 8% natomiast podróże oferowane przez agencje turystyczne stanowią 0,02% wszystkich wyjazdów wewnątrzkrajowych.³²

³² http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf (04.01.14)

Znaczenie rynku gruzińskiego dla Polski

1. Analiza przyjazdów Gruzinów do Polski

Tab. 13 Narody najczęściej odwiedzające Polskę w latach 2009-2012

Rok	Kwartał	Narodowość			
		Niemcy	Czesi	Słowacy	Ukraińcy
2009		26 070 000	8 180 000	5 040 000	3 820 000
	I	6 200 000	1 790 000	1 070 000	670 000
	II	6 850 000	2 020 000	1 330 000	1 100 000
	III	6 850 000	2 140 000	1 360 000	1 120 000
	IV	6 170 000	2 230 000	1 280 000	930 000
2010		25 860 000	9 240 000	6 010 000	5 030 000
	I	6 040 000	1 840 000	1 010 000	920 000
	II	7 120 000	2 680 000	1 660 000	1 190 000
	III	7 060 000	2 420 000	1 760 000	1 480 000
	IV	5 640 000	2 300 000	1 580 000	1 440 000
2011		25 740 000	10 840 000	5 620 000	5 830 000
	I	5 850 000	2 340 000	1 400 000	1 250 000
	II	7 110 000	3 510 000	1 390 000	1 340 000
	III	7 030 000	2 770 000	1 420 000	1 540 000
	IV	5 750 000	2 220 000	1 410 000	1 700 000
2012		26 720 000	12 380 000	6 630 000	6 740 000
	I	5 320 000	3 050 000	1 630 000	1 370 000
	II	8 190 000	4 070 000	1 490 000	1 520 000
	III	7 500 000	3 100 000	1 600 000	1 900 000
	IV	5 710 000	2 160 000	1 910 000	1 950 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

<http://www.intur.com.pl/przyjazdy.php?r=24> (05.01.14)

Polska najczęściej jest odwiedzana przez mieszkańców sąsiednich krajów. Jak pokazuje powyższa tabela są to kolejno Niemcy, Czesi, Słowacy, Ukraińcy. W przypadku Niemców obserwujemy ustabilizowaną sytuację natomiast dla pozostałych trzech narodowości można zauważyć regularny wzrost przyjazdów do Polski z niewielkim spadkiem w przypadku Słowaków w roku 2011.

Nasz kraj najchętniej jest odwiedzany w drugim i trzecim kwartale roku. Zależność ta nie ma pełnego pokrycia w przypadku Słowaków i Ukraińców, w których to przypadku natężenie ruchu do Polski w przeciągu całego roku jest na zbliżonym poziomie. Wpływ na to ma fakt iż mieszkańcy tych krajów przyjeżdżają do Polski głównie w celach odbycia zakupów, która to czynność ma miejsce przez cały rok.

Z uwagi na brak danych na temat przyjazdów Gruzinów do Polski nie jest możliwa dalsza analiza tego punktu, także punktu drugiego w związku z czym przejdę bezpośrednio do punktu trzeciego.

2. WUTZ

Gruzja zajmuje miejsce poza pierwszą czterdziestką państw objętych analizą WUTZ. Daje to do zrozumienia, iż na tą chwilę nie jest to rynek na tyle atrakcyjny dla Polski, by miała się go dotyczyć akcja promocyjna lub też miałyby być podejmowane odpowiednie działania w celu przybliżenia Polakom atrakcyjności tego malowniczego kraju.

3. Zaangażowanie marketingowe Polski w Gruzji i zaangażowanie marketingowe Gruzji w Polsce

Zarówno Gruzja jak i Polska nie przewidziały wzajemnej promocji turystyki na swoim terenie. Jednym z powodów jest zapewne fakt, iż jak Gruzja dla Polski tak i Polska dla Gruzji nie jest postrzegana jako główny odbiorca usług turystycznych.

Za działalność swego rodzaju promocyjną możemy jednak uznać uruchomienie tanich linii lotniczych odbywających bezpośrednie loty między Polską, a Gruzją. Koszta lotu w jedną stronę rozpoczynają się już od ok. 100 zł. Cena jest zależna od okresu na jaki planuje się lot oraz od terminu rezerwacji. Linią lotniczą odpowiedzialną za wprowadzenie tych połączeń jest WIZZ AIR. Loty te odbywają się na trasie Katowice – Tbilisi lub Kutaisi.³³

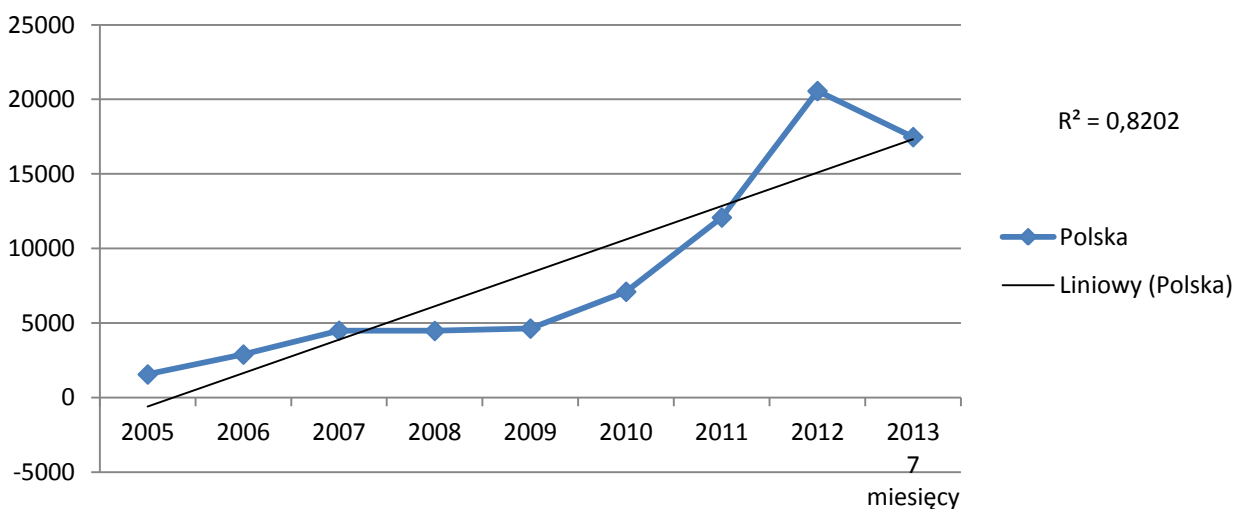
³³ <http://www.fly4free.pl/tag/gruzja/> (05.01.2014)

4. Analiza wyjazdów Polaków do Gruzji

Tab. 14 Wyjazdy Polaków do Gruzji w latach 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 7 miesięcy
Ilość wyjazdów	1561	2893	4491	4479	4634	7105	12082	20563	17476

Źródło: opracowanie własne na podstawie:
http://gnta.ge/stats_categories/reports/ (05.01.14)

Ryc. 16 Wyjazdy Polaków do Gruzji w latach 2005-2013

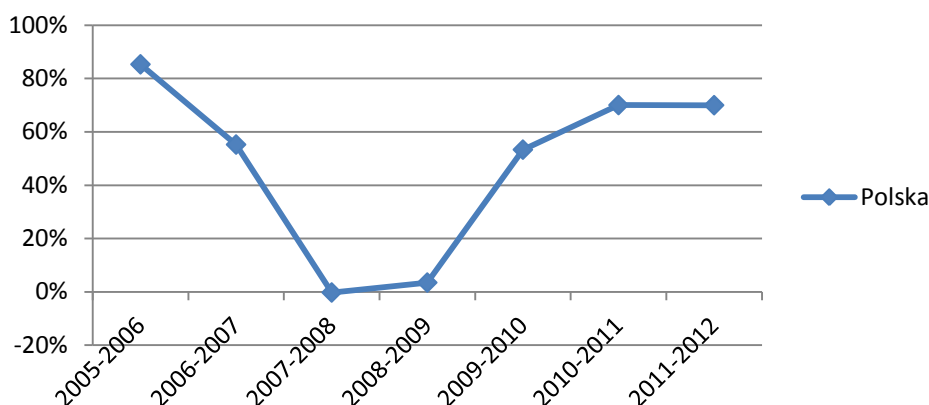
Źródło: opracowanie własne na podstawie:
http://gnta.ge/stats_categories/reports/ (05.01.14)

W kwestii wyjazdów Polaków do Gruzji obserwujemy stały wzrost na przestrzeni ostatnich lat. W zeszłym roku Gruzję odwiedziło ponad 20 tysięcy naszych rodaków, a rok wcześniej nieco ponad 12 tysięcy. Natomiast w roku 2013 z pominięciem ostatnich pięciu miesięcy wartość ta sięgnęła już prawie 17 i pół tysiąca przyjezdnych. Spoglądając na linię trendu możemy wnioskować, iż zarówno w roku 2013 jak i najbliższych latach liczba ta będzie nadal wzrastać. O ile w latach 2007-2009 możemy mówić o pewnej stabilizacji przyjazdów Polaków tak w ostatnich 3 latach obserwujemy sporą dynamikę.

Tab. 15 Zmiany w wyjazdach Polaków do Gruzji w latach 2005-2013w ujęciu procentowym

	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Polska	85%	55%	0%	3%	53%	70%	70%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie:
http://gnta.ge/stats_categories/reports/ (05.01.14)

Ryc. 17 Wyjazdy Polaków do Gruzji w latach 2005-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie:
http://gnta.ge/stats_categories/reports/ (05.01.14)

Procentowe zmiany zobrazowane na powyższym wykresie pokazują jak dynamiczny był w ostatnich latach wzrost ilości Polaków odwiedzających Gruzję. Największy, a za razem utrzymujący się 70% wzrost obserwujemy od 2010r.

Tab. 16 Miejsce Polski wśród państw emitujących największą liczbę odwiedzających Gruzję na rok 2011 i 2012

	Państwo	2011	2012	Zmiana%
1	Turcja	738085	1533236	108%
2	Azerbejdżan	714418	931933	30%
3	Armenia	699382	921929	32%
4	Rosja	278458	513930	85%
5	Iran	60191	89697	49%
6	Ukraina	58966	76610	30%
7	Izrael	25438	30851	21%
8	USA	24236	28513	18%
9	Niemcy	22204	26448	19%
10	Polska	12082	20563	70%

Źródło: opracowanie własne na podstawie:
http://gnta.ge/stats_categories/reports/ (05.01.14)

Polska w 2012r. zajęła dziesiąte miejsce pośród nacji najczęściej odwiedzających Gruzję z trzecim co do wielkości odnotowanym wzrostem. Wpływ na taki obrót sytuacji mógł mieć kryzys gospodarczy, kiedy to ludzie, nie tylko w Polsce zaczęli liczyć się z przysłowiowym groszem i rozsądniej dysponować swoimi środkami finansowymi, co mogło być przyczyną wyboru stosunkowo tańszych destynacji turystycznych od dotychczasowych. Gruzja w takim wypadku była jednym z możliwych wyborów z uwagi na jej położenie zarówno nad ciepłym morzem jak i w skalistych górach co spowodowało, że każdy miał szansę znaleźć tu coś dla siebie.

Analiza SWOT

Mocne strony turystyki w Gruzji

1. Różnorodność klimatyczna
2. Atrakcyjność zarówno w okresie letnim jak i zimowym
3. Dostęp do Morza Czarnego
4. Możliwość uprawiania turystyki wysokogórskiej oraz narciarstwa
5. Nieskażona przyroda
6. Zróżnicowane ukształtowanie terenu
7. Niewielkie ceny usług związanych z turystyką
8. Pozytywne nastawienie do polskich turystów
9. Bogactwo kulturowe sięgające czasów średniowiecza
10. Wyśmienita kuchnia regionalna
11. Brak konieczności posiadania wizy (do 90 dni)

Słabe strony turystyki w Gruzji

1. Sezonowość przyjazdów turystów
2. Rozproszenie głównych miast recepcji turystycznej
3. Większość obiektów turystycznych skoncentrowana w Tbilisi i Batumi
4. Dominacja Tbilisi i Batumi ponad innymi miastami na terenie kraju
5. Niemalże cały nadmorski ruch turystyczny skupiony w Batumi
6. Brak promocji na rynku polskim
7. Obecność na terenie kraju regionów zapalnych
8. Dogodny dojazd od strony Europy możliwy jedynie samolotem
9. Słabo rozwinięta sieć dróg poza głównymi trasami
10. Dominująca rola kwater prywatnych, domów rodzinnych oraz własnych domów w udzielanych noclegach
11. Turystyka wewnątrz krajowa w dużej mierze nie korzysta z infrastruktury turystycznej

Szanse dla turystyki w Gruzji

1. Promocja kraju w państwach o średnim stanie zamożności społecznej
2. Wzrost nakładów na promocję kraju
3. Organizacja kompleksów wypoczynkowo uzdrowiskowych nad Morzem Czarnym
4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury na terenach gór Kaukazu w celu udostępnienia i rozpowszechnienia turystyki górskiej
5. Promocja produktów regionalnych
6. Rozpowszechnienie turystyki sakralnej na terenie kraju
7. Jest to kraj rozwijający się o stałym wzroście gospodarczym
8. Z każdym rokiem coraz większy napływ turystów oraz przychodów pieniężnych z branży turystycznej
9. Wzrost liczby tanich lotów do Gruzji

Zagrożenia dla turystyki w Gruzji

1. Coraz więcej obiektów turystycznych w głównych rejonach recepcyjnych przechodzi w ręce obcych właścicieli (głównie Turków)
2. Napływ obcych nacji, głównie Turków może doprowadzić do powolnego wygasania regionalnych tradycji
3. Wpływy rosyjskie w Abchazji i Osetii południowej mogą doprowadzić do rozruchów i spadku bezpieczeństwa w pobliskich regionach
4. Dalszy rozwój turystyki jest nieodłącznie związany z ingerencją w środowisko naturalne, które jest aktualnie jedną z głównych zalet

Prezentacja przykładowej oferty turystycznej do Gruzji

„GRUZJA - Morze Czarne i GÓRY KAUKAZU - IMPREZA LOTNICZA
"NIEZWYKŁA KRAINA DZIGITÓW"

TBILISI, MCCHETA, JVARI, DAVID GAREJI, NINOTSMINDA, SIGHNAHI, TELAVI, GREMI, ALAVERDI, ANANURI, GUDAURI, GERGETI, STEPHANTSMINDA, KAZBEGI, GORI, UPLISCICHE, TSROMI, BORŻOMI, AKHALTSIKHE, KHERTVISI, VARDZIA, SAPARA, ZARZMA, GODERDZI, DANDALO, BATUMI, GONIO

Gruzja to kraj, w którym słowo Polak znaczy „przyjaciół i sojusznik”, a to w połączeniu z gruzińską gościnnością i wrodzoną skłonnością do zabawy, tańców i śpiewów daje niesamowity efekt!

TERMINY:

29.06-13.07.2013 (wylot z Katowic)

07.09-22.09.2013

CENA: 1180 EUR (płatne wg kursu sprzedaży NBP z dnia dopłaty)

Program imprezy:

1dzień- Wieczorem zbiórka na lotnisku.

2dzień- Przylot do Gruzji. Przejazd do hotelu. Po późnym śniadaniu poznawanie stolicy Gruzji: twierdza Narikała, cerkiew Metechi, katedra Sioni. Po południu poznajemy okolice: Mccheta dawna stolica (na liście UNESCO) z katedrą Sveti Tshoveli (XI-XVw.) i cerkwią Samtavro, Jvari - obronny klasztor z (VIw). Powrót do Tbilisi. Obiadokolacja i nocleg w hotelu.

3dzień- Rano ruszamy na wycieczkę. Przemierzamy Dolną Kartlię kierując się do granicy azerskiej. Zwiedzimy kompleks niezwyklego skalnego monastynu David Gareji z VIw (dziesiątki grot ozdobionych freskami mnichów - adeptów sztuki malarskiej). Stąd udamy się do Kachetii - prawdziwego ogrodu Gruzji. Przystaniemy obejrzeć katedrę Ninotsminda otoczoną murami obronnymi, której początki sięgają VIw. Dalej przejazd do Sighnaghi i zwiedzenie uroczego miasteczka otoczonego murami obronnymi. Wizyta w winiarni, degustacja i zakupy słynnych win. Obiadokolacja i nocleg w hotelu.

4dzień- Kontynuacja poznawania Kachetii. Przejazd do stolicy regionu - miasteczka Telavi z dawnym pałacem królewskim. Obejrzenie niezwykle malowniczego Gremi z kompleksem twierdzy i kościoła (XVIw) na tle ośnieżonych szczytów Kaukazu. Wreszcie Alaverdi - z prawdziwym symbolem Gruzji - strzelistą katedrą św. Grzegorza z VIw. Przejazd Gruzinią Wojenną Droga pod główną granicę Kaukazu. Po drodze postój nad jez. Zhinvali przy malowniczej twierdzy Ananuri. Obiadokolacja i nocleg w Gudauri - najslawniejszym gruzińskim kurorcie narciarskim

5dzień- Przejazd przez Przeł. Krzyżową z postojem przy niezwyklej formie nacieków hydrotermalnych do miejscowości Stepantsminda (Kazbegi). Wizyta w lokalnym muzeum. Piesza wycieczka (ok. 3godz) do Gergeti - przepięknego monasteru na tle głównej grani Kaukazu i Kazbega (5047m.npm. - najwyższego całkowicie gruzińskiego szczytu). Obejrzenie przełomu Tergi i powrót Droga Wojenną z postojami w miejscach widokowych. Opuszczamy region Khevi i przez Shidę Kartię jedziemy do Gori - miasta Stalina. Obiadokolacja i nocleg w hotelu.

6dzień- Odwiedzenie muzeum Stalina i okazałej twierdzy Goris Tschike z VIw. górującej nad miastem. Poznamy też leżące pod Gori: skalne miasto Uplisciche. Kierujemy się na zachód. Po drodze obejrzenie katedry Tsromi i przejazd do Borżomi - znanego na całym świecie uzdrowiska. Spacer po parku zdrojowym, degustacja wód mineralnych, wyjazd kolejką linową ponad miasto. Piknik w Parku Narodowym Borżomi. Przejazd do „gruzińskiej Petry” - Vardzi. Nocleg w pensjonacie agroturystycznym. Tradycyjna gruzińska kolacja.

7dzień- Penetracja niezwyklego skalnego miasta powstałego w czasach słynnej królowej Tamary. Zwiedzenie malowniczej twierdzy w Khertvisi. Postój w dzikim wąwozie Uraweli i wizyta w katedrze Sapara (XIIIw.). Przejazd do Kutaisi, jednego z najstarszych miast świata. Obejrzymy tu katedrę Bagrati - jeden z symboli Gruzji (UNESCO). Wieczór i kolacja w regionalnej restauracji przy gruzińskich rytmach i tańcach. Nocleg w hotelu.

8dzień- Rano odwiedzimy leżący pod miastem kompleks klasztoru Gelati, ufundowany w XIIw. przez króla Dawida Budowniczego - centrum gruzińskiego oświecenia (lista UNESCO). Wizyta w Rezerwacie Satapia z niezwyklej jaskinią w wygasłym wulkanie. Iluminowana trasa podziemna, skamieniałości dinozaurów. Pod wieczór dotrzemy nad Morze Czarne do herbacianych pól Batumi. Zakwaterowanie w pensjonacie pod Batumi. Obiadokolacja.

9-15dzień- *Pobyt wypoczynkowy (7 noclegów, *w terminie 01-15.09.12: 6 noclegów) w okolicy Batumi - najmodniejszego kurortu nadmorskiego Gruzji i jednym z najładniejszych nad całym Morzem Czarnym. Stolica Adżarii imponuje architekturą, gustownymi lokalami, atmosferą zabawy w stylu gruzińskim - śpiewami i tańcami na każdym kroku. Miasto otoczone jest górami, których stoki porośnięte są tropikalną roślinnością (polecamy odwiedzenie słynnego Ogrodu Botanicznego). W trakcie pobytu realizowane będą wycieczki fakultatywne: rzymska twierdza Gonio - ok. 5EUR/os, Poti i Kolhecki Park Narodowy - 20EUR/os, Górna Ajaria z Przeł. Goderdzi - 20EUR. Dla tych, którzy szukają wrażeń polecamy rafting na rwącej górskiej rzece. Z pewnością nie będzie tu czasu na nudę !*

15dzień- *Po południu opuszczamy Adżarię. Przejazd do Tbilisi. Obiadokolacja na trasie.*

16dzień- *W nocy przyjazd na lotnisko. Odprawa. Wylot do Polski. Zakończenie imprezy na Okęciu w godzinach porannych.*

*Cena podstawowa 1195 EUR (płatne wg kursu sprzedaży banku NBP z dnia dopłaty) obejmuje: przelot samolotem, 14 noclegów z HB (śniadania i obiadowe) w hotelach i pensjonatach - standard **/** pokoje 2os z łazienkami, transport podczas całego programu busem z klimatyzacją, opiekę pilota w części objazdowej oraz rezydenta w Batumi, ubezpieczenie KL i NNW.*

Cena nie obejmuje: wstępów do zwiedzanych obiektów ok.25 EUR/os i wycieczek fakultatywnych podczas pobytu w Batumi ok.50 EUR/os, napiwków dla miejscowego personelu (przewodnicy, kierowca).

Uwagi:

- 1. Kolejność zwiedzania może ulec zmianie.*
- 2. Wymagana minimalna ilość uczestników to 14 osób. Termin powiadomienia klienta na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń to 7 dni do rozpoczęcia imprezy.*
- 3. Dopłata do pokoju 1 osobowego ok.250 EUR.*³⁴

³⁴ <http://www.top.turystyka.pl/?s=oferta&id=551> (06.01.2014)

Podsumowanie

Gruzja niewątpliwie posiada potencjał turystyczny, którym może trafić do szerokiego grona odbiorców o zróżnicowanym zapotrzebowaniu na możliwości spędzania czasu wolnego. Jest to kraj rozwijający się, który w dalszym ciągu może rozbudowywać i udoskonalać infrastrukturę turystyczną, która jak na razie skupia się zaledwie w kilku obszarach. Należy jednak przy tym pamiętać by działania te nie doprowadziły do zaniedbań innych jakże cennych aspektów jakim jest np. dbałość o środowisko i jego ochrona, która jest jedną z wizytówek tego pięknego kraju. W oparciu o przedstawione w pracy zestawienia danych możemy śmiało prognozować pomyślną przyszłość dla gruzińskiego rynku turystycznego w najbliższym zakresie czasowym. Istotne jest jednak by Gruzja obrała sobie za cel rynki europejskie w celu wypromowania się na nich gdyż to właśnie tego typu odwiedzający przyniosą największy zysk. Dotychczasowa polityka w tym zakresie nie dała możliwości, impulsu do działania obywatelom krajów europejskich, a co za tym szło – opustoszałe hotele. Jeżeli nadal głównymi odbiorcami usług turystycznych w tym kraju będą państwa ościenne rozwój turystyki nie będzie na tyle efektywny by móc równać się z rynkami europejskimi, do czego z resztą dąży Gruzja. Chcąc zamknąć temat analizy rynku turystycznego Gruzji należy jeszcze raz podkreślić, że kraj ten potrzebuje przede wszystkim akcji promocyjnej, która w przyszłości, bliższej lub dalszej przyniosła by efekty niewspółmiernie większe od tych osiąganych dotychczas.

Spis rysunków i tabel

Rysunki

Ryc. 1 Podział regionalny Gruzji	4
Ryc. 2 wykres średnich dla Tbilisi w °C Tbilisi w mm	5
Ryc. 3 wykres sum opadów dla	
Ryc. 4 Przyrost produktu krajowego brutto dla Gruzji w latach 2006- 2011.....	6
Ryc. 5 wykres procentowego wzrostu przyjazdów turystów zagranicznych	18
Ryc. 6 wykres liczby przyjazdów turystów zagranicznych w latach 2005-2012 oraz prognoza na lata 2013-2014.....	19
Ryc. 7 wykres przyjazdów turystów krajów ościennych na tle regionów turystycznych świata w roku 2012	19
Ryc. 8 wykres przyjazdów turystów krajów w poszczególnych miesiącach na rok 2012	20
Ryc. 9 Przyjazdy do Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych oraz prognoza do roku 2014.....	21
Ryc. 10 wykres środków transportu preferowanych przez przyjezdnych turystów dla roku 2012..	22
Ryc. 11 Cele przyjazdów do Gruzji w roku 2012	23
Ryc. 12 wykres dochodów z turystyki w tys. USD na lata 2007- 2011	24
Ryc. 13 Wpływy finansowe w mln \$ dla Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych.....	27
Ryc. 15 wykres wyjazdów Gruzinów poza granice kraju w latach 2004-2011	29
Ryc. 16 wykres wydatków Gruzinów na turystykę zagraniczną w USD na lata 2007- 2011	30
Ryc. 17 Wyjazdy Polaków do Gruzji w latach 2005-2013	34
Ryc. 18 Wyjazdy Polaków do Gruzji w latach 2005-2013	35

Tabele

Tab. 1 Przyrost produktu krajowego brutto dla Gruzji w latach 2006- 2011	6
Tab. 2 Struktura zawodowa Gruzji w latach 2005- 2011 w tysiącach osób.....	10
Tab. 3 Baza hotelowa Gruzji w latach 2007- 2011	15
Tab. 4 odwiedzający międzynarodowi 2009-2013.....	20
Tab. 5 Przyjazdy do Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych.....	21
Tab. 6 Typ transportu wybierany przez odwiedzających Gruzję w latach 2005-2012	22
Tab. 7 Przychody z branży hotelarskiej i gastronomicznej w mln GEL dla Gruzji w latach 2007- 2011.....	24
Tab. 8 Przychody z branży gastronomicznej w ty. GEL wg regionu Gruzji w latach 2007- 2011..	25
Tab. 9 Przychody z branży hotelarskiej wg regionu Gruzji w latach 2007- 2011	26
Tab. 10 Wpływy finansowe w mln \$ dla Gruzji w latach 2005-2011 na tle państw ościennych.....	26
Tab. 11 Wyjazdy zagraniczne Gruzinów w latach 2004-2011.....	28
Tab. 12 Wydatki Gruzinów na turystykę zagraniczną w latach 2004-2011.....	29
Tab. 13 Narody najczęściej odwiedzające Polskę w latach 2009-2012	32
Tab. 14 Wyjazdy Polaków do Gruzji w latach 2005-2013	34
Tab. 15 Zmiany w wyjazdach Polaków do Gruzji w latach 2005-2013 w ujęciu procentowym.....	34
Tab. 16 Miejsce Polski wśród państw emitujących największą liczbę odwiedzających Gruzję na rok 2011 i 2012.....	35

Bibliografia

http://www.kaukaz.pl/gruzja/regiony/regiony_historyczne.php

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Gruzja>

http://www.transazja.pl/pl24/dane_klimatyczne/ge/Gruzja/Tbilisi/temperatura,opady

<http://www.worldbank.org/en/country/georgia>

http://www.kaukaz.pl/gruzja/geografia_przyroda/pogoda_i_klimat.php

http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/yearbook/Yearbook_Georgia_2012.pdf

http://www.kaukaz.pl/gruzja/turystyka/poradnik_turysty/wizy_do_gruzji.php

http://tbilisi.msz.gov.pl/pl/informacje_konsularne/tbilisi_ge_a_31/tbilisi_ge_a_170/

Praca zbiorowa, Przewodnik Gruzja i Armenia oraz Azerbejdżan Magiczne Zakaukazie, Helion S.A., wydanie IV, 2012, s.70-75, 83, 100-108, 115,121, 149-151, 156-159, 160, 165, 179, 189

<http://facet.onet.pl/top-10-atrakcji-gruzji/7phl4>

<http://facet.onet.pl/top-10-atrakcji-gruzji/sns1f>

<http://facet.onet.pl/top-10-atrakcji-gruzji/5q42h>

http://wtir.awf.krakow.pl/pdf/studenci/strony_st/projekty/gruzja/2010_Glinska_Renata_Gruzja.pdf

http://www.gnta.ge/sitecontent/wp-content/uploads/2012/12/Industry-Overview_ENG8.pdf

<http://gnta.ge/stats/portal/>

<http://search.worldbank.org/data?qterm=tourism&language=EN&format=html>

<http://www.intur.com.pl/przyjazdy.php?r=24>

<http://www.fly4free.pl/tag/gruzja/>

http://gnta.ge/stats_categories/reports/

<http://www.top.turystyka.pl/?s=oferta&id=551>

<http://www.tourism-association.ge/index.php>

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków poświęconej realizacji przedmiotu „Rynki turystyczne i rekreacyjne”. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.